

Journal of Islamic and Contemporary Issues

มนารอ : วารสารประเด็นอิสลามร่วมสมัย

منارا : مجلة قضايا إسلامية معاصرة

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2564

Vol. 2 No. 1 January – June 2021

บทความวิจัย

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเล่าเรื่องรายวิชาอัตตัฟซีรที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1

● คอเลิบ มามู / อับดุลรอแม สุธอง / มุหำมัดสุไหมี เสงยามา

1-14

การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ 5W1H ร่วมกับการใช้นิทาน
ประกอบรายวิชาอัลอ์ดลาคสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

● บุรียะห์ ปือแน / มุหำมัดสุไหมี เสงยามา / ยามิละห์ โต๊ะแม

15-30

ระดับพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มพิชิตยะตุลฮักสอดคล้องกับวิธีการตะวะฮ์ของท่าน
นบีมุฮัมมัด (ศ.อ.)

● โนร์อาชีลา อับดุลรอเฮะ / มุสลิม ดาเรง

31-40

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัตตารีกเรื่องอุลูลฮัมยฺโดยใช้หนังสือ
อิเล็กทรอนิกส์ (E-book) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

● อาติละห์ ลือแบบราเหิง / ยามิละห์ โต๊ะแม / มุหำมัดสุไหมี เสงยามา

41-54

บทความวิชาการ

أسلوب الشرط بأداة (إن) في القرآن الكريم (من الجزء الأول إلى الجزء العاشر) (دراسة نحوية تطبيقية)

● أماني جيء عمر / محمد حسين والينج

55-63

مآخذ على التعليم الإلكتروني في تعليم اللغة العربية للناطقين بغيرها

● ميرغني مكاوي رمضان عبد الرحمن

64-72

สถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

ACADEMIC OF ISLAMIC AND ARABIC STUDIES, PRINCESS OF NARADHIWAS UNIVERSITY

MENARA : Journal of Islamic and Contemporary Issues (M-JICI)

মনারো : বারসারপ্রদীনইসলামরূমসম্ময়

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2564

ISSN 2730-2547 (Online)

MENARA : Journal of Islamic and Contemporary Issues (M-JICI) / มนารอ : วารสารประเด็นอิสลามร่วมสมัย รับผิดชอบการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการออนไลน์ ประเภทผลงานวิชาการประกอบด้วยบทความวิจัย บทความวิชาการ บทความหนังสือ และบทความปริทัศน์ ทั้งนี้บทความต้องไม่เคยตีพิมพ์หรือเผยแพร่ในวารสารอื่นมาก่อนนับจากวันที่ผู้เขียนได้ส่งบทความฉบับนี้มายังกองบรรณาธิการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ด้านการวิจัย บทความวิชาการ บทความหนังสือ และบทความปริทัศน์ ที่เป็นประเด็นร่วมสมัยต่างๆ เกี่ยวกับอิสลามในประเทศอาหรับและโลกมุสลิม
2. เพื่อส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างนักวิชาการที่หลากหลายในประเด็นร่วมสมัยเกี่ยวกับอิสลามและภาษาอาหรับ ไม่จำกัดเฉพาะประเทศไทยหรือภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
3. เพื่อเป็นสื่อกระตุ้นและสนับสนุน ให้เกิดการวิจัย ค้นคว้าอย่างต่อเนื่อง

สำนักงาน

กองบรรณาธิการวารสาร

MENARA : Journal of Islamic and Contemporary Issues /

মনারো : বারসারপ্রদীনইসলামরূমসম্ময়

สถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

99 หมู่ 8 ตำบลโคกเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส 96000

โทรศัพท์ 073-709030 ต่อ 3555

โทรสาร 073-709030 ต่อ 3555

Email : aias@pnu.ac.th / habba_yabnee@hotmail.com

การเผยแพร่ฉบับอิเล็กทรอนิกส์

<http://aias.pnu.ac.th/index.php?module=page&op=MENARAJournal>

มนารอ : วารสารประเด็นอิสลามร่วมสมัย

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม — มิถุนายน 2564

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จงรัก พลาศัย
รองศาสตราจารย์ ดร. รสสุคนธ์ แสงมณี
รองศาสตราจารย์ เจ๊ะเหลาะ แยกพงศ์
รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์
รองศาสตราจารย์ ดร. อานิส พัฒนปริชาวงศ์
ศาสตราจารย์ ดร. จรัญ มะลูลีม

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มุสลิม กาแรง

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รอฮานี มาแฉะ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ตร์มีซี สาและ

กองจัดการ

นายดลรามาน พันหวั่ง
นางสาวสุสนา ดอเลาะ
นายอับดุลฮาฟิซ ดอเลาะ
อาจารย์สมชาย ภูมิมาโนช
นายนิมุฮัมมัดพิตรี อาแว
นางปิยนุช วัจนศิริ
นางสาวซมซียะห์ เจ๊ะสาแม๊ะ
อาจารย์สุรยาณี อาลีมามะ
อาจารย์กูอับดุลมุฮัยยีน ยูโซะ

กองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อับดุลรอเซะ หะมีแยะ	มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มะนะฟียะ เมาะตี	มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มุฮัมมัด วาเล็ง	มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อับดุลรอเยะ บินเซ็ง	มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มุฮัมมัด อูมูตี	มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อิบรอเฮง ดอเลาะ	มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
ดร. แวอัมแระ แวปา	มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
ดร. ฮีซาม หะยีมะมิง	มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
อาจารย์ลูกมาน เจกะกา	มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
อาจารย์อาอิชะห์ แวมามะ	มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
อาจารย์ซูเฟียน บอสุ	มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
ศาสตราจารย์ ดร. ซากาเรีย หะมะ	มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
รองศาสตราจารย์ ดร. มุฮัมมัดซากี เจ๊ะหะ	มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มุฮัมมัดสกรี มัณญู	มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
ดร. มะยูดี ดือรามะ	มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มุหัมมัดลู่หะมี เฮงยามา	มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
ดร. อับดุลรอแมะ สุหลง	มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
ดร. ยามีละห์ โต๊ะแมะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
อาจารย์รอมยี่ มอติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
รองศาสตราจารย์ ดร. อับดุลเลาะ การีนะ	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
รองศาสตราจารย์ ดร. อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
รองศาสตราจารย์ ดร. นิเลาะ แวอุเซ็ง	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มุหัมมัดรอฟีแอะ แวมามะ	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อับดุลรอเนิง ลือแต	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สราวุธ สายทอง	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ดร. อับดุลฮากีม เฮ็งปียา	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
Prof. Dr. Mohd Nasran Mohamad	National University of Malaysia
Prof. Madya. Dr. Jaffary Awang	National University of Malaysia
Prof. Madya. Dr. Ahmad Munawar Ismail	National University of Malaysia
Dr. Farid Mat Zain	National University of Malaysia
Dr. Muhammad Razak Idris	National University of Malaysia
Dr. Azmul Fahimi Kamaruzaman	National University of Malaysia
Prof. Madya. Dr. Shofian Haji Ahmad	National University of Malaysia
Dr. Abur Hamdi Usman	Kolej Universiti Islam Antarabangsa Selangor

กำหนดออก ปีละ 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน
ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม

เจ้าของ สถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

MENARA : Journal of Islamic and Contemporary Issues / มนารอ : วารสารประเด็นอิสลามร่วมสมัย เป็นวารสารที่มีผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเนื้อหาบทความเพื่อเผยแพร่ออนไลน์จำนวน 2 ท่านต่อบทความ และบทความหรือข้อคิดเห็นใดๆ ที่ปรากฏในวารสาร MENARA : Journal of Islamic and Contemporary Issues (M-JICI) / มนารอ : วารสารประเด็นอิสลามร่วมสมัย ที่เป็นวรรณกรรมของผู้เขียน บรรณาธิการหรือสถาบันอิสลามและอาหรับศึกษาไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

บทบรรณาธิการ

MENARA : Journal of Islamic and Contemporary Issues (M-JICI) / มนารอ : วารสารประเด็นอิสลามร่วมสมัย ฉบับนี้เป็นปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2564) เป็นวารสารเรียบเรียงบทความที่เกี่ยวกับประเด็นอิสลามร่วมสมัย เต็มไปด้วยความเข้มข้นของเนื้อหาสาระทุกบทความ วารสารฉบับนี้ประกอบด้วยบทความวิชาการและบทความวิจัย จำนวน 6 บทความ มีประเด็นเรื่องเทคนิคและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในอิสลามศึกษา รูปแบบและวิธีการดะวะฮฺ หลักภาษาอาหรับ และรูปแบบวิธีการเรียนโดย E-learning

ในการจัดทำวารสารวิชาการ กองบรรณาธิการได้ให้ความสำคัญกับคุณภาพของบทความ บทความจะต้องผ่านการตรวจสอบทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในสาขานั้นๆ สอดคล้องกับบทความที่ตรวจ จำนวน 2 ท่าน สำหรับผู้สนใจที่จะเผยแพร่ผลงานทางวิชาการประเด็นอิสลามร่วมสมัย ทั้งบุคคลภายในและบุคคลภายนอกสถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สามารถส่งบทความของท่านมายังกองบรรณาธิการวารสาร ทางเรายินดีที่จะเผยแพร่ผลงานของท่านเมื่อผ่านกระบวนการตรวจสอบและแก้ไขผลงานเรียบร้อยแล้ว กองบรรณาธิการขอขอบพระคุณ เจ้าของบทความทุกท่านที่ส่งผลงานวิชาการในวารสารฉบับนี้ และขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอย่างยิ่งที่เสียสละเวลาอันมีค่ายิ่งในการกลั่นกรองพิจารณาแก้ไขผลงานดังกล่าวให้มีคุณภาพมากที่สุดเท่านี้ ขอขอบคุณผู้อ่านทุกท่านที่ติดตามความเคลื่อนไหวทางวิชาการผ่านวารสารฉบับนี้ หากมีข้อคิดเห็นประการใดโปรดให้ข้อเสนอแนะ ทางกองบรรณาธิการยินดีปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้วารสารมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณาธิการ

สารบัญ...

MENARA : Journal of Islamic and Contemporary Issues (M-JICI)

มนารอ : วารสารประเด็นอิสลามร่วมสมัย

บทความวิจัย

- ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเล่าเรื่องราวชีวิตที่ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษา
ตอนกลางปีที่ 1 / Results of Learning Management by Utilizing Story Telling Technique on al-Tafsir Subject
Affecting the Learning Achievement for First-Grade Students of Intermediate Islamic Studies Stage
Students, Year 1
คอเลิบ มามู / อับดุลรอแม สุธง / มุหัมมัดสุหมี เฮงยามา (1-14)
- การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ รายวิชาอัลอัคลากสำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 / The Development of Analytical Thinking Skill by Using 5W1H Technique and
Illustration Stories on al-Akhlaq Subject for Primary School Student, Year 6
นุรียะห์ บือแน / มุหัมมัดสุหมี เฮงยามา / ยามิละห์ โต๊ะแม (15-30)
- ระดับพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มพิทยะตุลฮักสอดคล้องกับวิธีการดะวะฮ์ของท่านบีมุฮัมมัด (ศ.ล.) / The Behavioral
Level among Members of Fityatulhaq Group in Accordance with the Methods of Dawah of Prophet
Muhammad (PBUH)
โนร์อาซีลา อับดุลรอสะ / มุสลิม คาเรง (31-40)
- การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาฮัตตาริครื่องอุลุลอซมีโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 / The Development of Learning Achievement on al-Tarikh Subject in Ulul al-Azmi by
Electronic Book for Primary School Students, Year 5
อาดีละห์ ลือเบบราเหิง / ยามิละห์ โต๊ะแม / มุหัมมัดสุหมี เฮงยามา (41-54)

บทความวิชาการ

- أسلوب الشرط بأداة (إن) في القرآن الكريم (من الجزء الأول إلى الجزء العاشر) (دراسة نحوية تطبيقية)
The Method of the Condition with the Tool (If) in the Holy Quran (from the First Part to the Tenth
Part) (An Applied Grammatical Study)
أماني جيء عمر / محمد حسين والينج (63-55)
- مآخذ على التعليم الإلكتروني في تعليم اللغة العربية للناطقين بغيرها
The Disadvantages of E-Learning in Teaching Arabic Language for Non-Arabic Speakers
ميرغني مكاوي رمضان عبد الرحمن (72-64)

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเล่าเรื่องราววิชาอัตตฟัซร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1

Results of Learning Management by Utilizing Story Telling Technique on al-Tafsir
Subject Affecting the Learning Achievement for First-Grade Students of
Intermediate Islamic Studies Stage Students, Year 1

คอเล็บ มามู¹

Khaled Mamu¹

อับดุลรอแม สุหลง¹

Abdulramae Sulong¹

มุหัมมัดสุไหมี เฮงยามา¹

Muhammadsuhaimi Heangyama¹

(Received: January 18, 2021; Revised: March 21, 2021; Accepted: May 11, 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัตตฟัซร์ โดยใช้เทคนิคเล่าเรื่องตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้เทคนิคเล่าเรื่องก่อนเรียนและหลังเรียน และ 3) ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนโดยใช้เทคนิคเล่าเรื่อง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1/E โรงเรียนสายบุรีอิสลามวิทยา จำนวน 39 คน ได้มาโดยแบบสุ่มเจาะจง จากกลุ่มประชากรทั้งหมดที่กำลังเรียนในภาคการเรียนที่ 2 ของโรงเรียนสายบุรีอิสลามวิทยาจำนวน 428 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัตตฟัซร์ โดยใช้เทคนิคเล่าเรื่องสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเล่าเรื่อง 3) แบบประเมินความพึงพอใจ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วหา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบ t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัตตฟัซร์ โดยใช้เทคนิคเล่าเรื่องสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 มีประสิทธิภาพรวมเท่ากับ 82.20/85.64. 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้เทคนิคเล่าเรื่องพบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5. 3) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรายวิชาอัตตฟัซร์ โดยใช้เทคนิคเล่าเรื่องเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 และส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.67 ตามลำดับ

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้ เทคนิคเล่าเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอัตตฟัซร์

¹ สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

¹ Islamic Studies Program, Yala Rajabhat University

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) Develop and find out the effectiveness of learning management plans on al-Tafsir subject by storytelling technique according to standard criteria 80/80. 2) Compare the students achievement before and after the implementation by storytelling technique. 3) Study the students satisfaction to word instruction by utilizing storytelling technique. The samples used in this research in the second semester from Saiburi Islam Wittaya School. The respondents of this study are 39 students from intermediate Islamic Studies Stage Year 1 totally 428 people. The instruments used in the research were 1) learning management plans on al-Tafsir subject by storytelling technique for intermediate Islamic studies stage students, year 1. 2) Learning achievement test of the results of learning management by storytelling technique. 3) Satisfaction questionnaire. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation and t-test. The research findings were 1) The efficiency of learning management plans on al-tafsir subject by storytelling technique according to the standard criteria 80/80 was effective 82.20 / 85.64. 2) The learning students achievement by storytelling technique before and after the implementation with statistical significance at the level of .05. 3) The students satisfaction of learning management by story telling technique at the high level. The mean was 4.35 and the standard deviation was 0.67, respectively.

Keywords: learning management, storytelling techniques, achievement of Tafsir

บทนำ

อัลกุรอานเป็นรากฐานแรกที่จำเป็นของอิสลามโดยไม่มีการถกเถียงกันในบรรดาอุลามาอ์หรือนักวิชาการอิสลาม ส่วนอัลหะดีษนั้นเป็นรากฐานที่สำคัญรองจากอัลกุรอาน (Abbas Abdullah Soman, 2009) นอกจากนั้นอัลกุรอานยังเป็นสิ่งมหัศจรรย์ที่ยิ่งใหญ่และตลอดกาลจนถึงวันโลกหน้า เป็นธรรมนูญแห่งชีวิตของประชาชาติมุสลิมที่ครอบคลุมทุกๆ ด้าน ไม่ว่าในเรื่องส่วนตัว หรือในเรื่องครอบครัว สังคมและประเทศชาติ อัลกุรอานมีคุณลักษณะเด่นหลายประการคือ ถูกประทานลงมาจากอัลลอฮ์แก่มนุษย์ทั้งมวล ไม่ใช่เป็นความคิดมาจากมนุษย์ ได้รับประกันจากอัลลอฮ์ว่าปลอดจากการเปลี่ยนแปลง อัลกุรอานได้กล่าวถึงเรื่องราวานปีต่างๆ ก่อนหน้าสมัยท่านนบีมุฮัมมัดมากมาย วัตถุประสงค์ที่อัลกุรอานนำเรื่องราวของท่านนบีต่างๆ มาเล่าก็เพื่อใช้เรื่องราวของนบีเหล่านั้นและผู้คนในสมัยท่านมาเป็นบทเรียนเตือนสติคนที่ปฏิเสธต่ออัลลอฮ์ และนบีของพระองค์ให้รู้ถึงผลร้ายที่จะตามมา (บรรจง บินกาชัน, 2543)

หน้าที่ของมุสลิมต่ออัลกุรอาน คือต้องยึดมั่นและศรัทธาว่าอัลกุรอานเป็นคำรัสของอัลลอฮ์ ยึดมั่นและศรัทธาว่าคำสอนต่างๆ ในอัลกุรอานเป็นคำสอนที่ถูกต้องและครอบคลุมในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นในด้านการงาน การอยู่รวมกัน การช่วยเหลือ และด้านความศรัทธาในวันปรโลก เป็นต้น มุสลิมทุกคนต้องปฏิบัติตามคำสอนของอัลกุรอาน ไม่ว่าคำสอนนั้นเกี่ยวข้องกับศาสดาหรือที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ พยายามเป็นมิตรกับอัลกุรอาน

ให้ใกล้ชิดที่สุด ด้วยการอ่านอย่างสม่ำเสมอ พยายามให้เป็นกิจวัตรประจำวันและอ่านให้มากที่สุดเพื่อจะได้รับทางนำและผลบุญมากที่สุดจากอัลลอฮ์ (ซูฟอัม อุษมาน, 2007)

การศึกษาความหมายของอัลกุรอานนั้น เป็นที่ส่งเสริมของอิสลามเพื่อบรรลุเป้าหมายของการมีชีวิตในโลกนี้และโลกหน้า อัลกุรอานเปรียบเสมือนคู่มืออันสำคัญของผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามและนำอัลกุรอานมาเป็นตัวชี้ทางในการดำเนินชีวิตเพื่อให้เกิดความประเสริฐในการดำรงชีวิตในโลกนี้และโลกหน้า ดังนั้น หลักสูตรอิสลามศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2546 ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานสาระการเรียนรู้ 8 สาระ ได้แก่ อัลกุรอาน อัลหะดีษ อัลอะกีดะฮ์ อัลฟิกฮ์ อัลตารีค อัลอัคลาก ภาษาอาหรับ ภาษามลายู ซึ่งในแต่ละสาระได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้เห็นว่าต้องการอะไร มีวิธีการสอนอย่างไร วิธีประเมินอย่างไร เพื่อเป็นเครื่องมือในการประกันคุณภาพการศึกษาและในการจัดการเรียนรู้ระดับอิสลามศึกษาตอนกลาง (มศวะสลิฏาะฮ์) หลักสูตรได้กำหนดให้มุ่งเน้นผู้เรียนสำรวจความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตนเองและพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตน พัฒนาความสามารถ ทักษะพื้นฐานด้านการเรียนรู้และทักษะในการดำเนินชีวิตด้านการเรียนรู้และทักษะในการดำเนินชีวิตตามแบบฉบับอิสลาม นอกจากนั้นหลักสูตรอิสลามศึกษาได้กำหนดมาตรฐานว่า ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ความหมาย ความสำคัญ หลักการ หลักคำสอน ท่องจำอัลกุรอาน ยึดมั่นและนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรอิสลามศึกษาเน้นให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิตตามหลักอิสลามอย่างถูกต้อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนมีหลายวิธี หนึ่งในนั้นคือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เรื่องเล่าหรือนิทาน ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมนำมาเป็นสื่อในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เพราะนิทานเป็นเรื่องที่คนทุกเพศทุกวัยมีความต้องการที่จะฟังและอ่าน นอกจากนิทานจะให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้ว นิทานแต่ละเรื่องยังแฝงคติสอนใจด้านคุณธรรม จริยธรรม ดังที่ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541) ได้ระบุว่าเมื่อเด็กได้ฟังนิทานทำให้เกิดการเรียนรู้ นิทานสำหรับเด็กควรสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมที่ดีงาม สอดคล้องกับงานวิจัยของน้ำฝน ปะยะ (2542) ที่ใช้นิทานในการสอนวินัย โดยใช้นิทานที่ครูแต่งขึ้นมา และทดลองสอนจริงเมื่อมีเหตุการณ์เด็กขาดระเบียบวินัย ผลการปลูกฝังวินัยจากการเทียบเคียงจากเนื้อหาในนิทานเด็กๆ จะพอใจและเข้าใจง่ายจดจำได้ การกระตุ้นให้ประพฤติปฏิบัติตามตัวละครที่ดีในนิทานจะเป็นการฝังความจำให้กับเด็ก ความสำเร็จของการจัด ประสบการณ์ไม่ได้อยู่ที่เนื้อหาวิชาการ แต่อยู่ที่กระบวนการที่ครูนำมาใช้โดยตรงกับวัยของเด็กด้วย (ปราณี กองจินดา, 2549)

สภาพการสอนวิชาตฟซีร์ในโรงเรียนที่เปิดสอนอิสลามศึกษาแบบเข้ม และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังไม่เป็นที่น่าพอใจ จากผลสำรวจของผู้วิจัยเกี่ยวกับผลการสอบโอเน็ตระดับกลาง (มศตาวัตซีเตาะห์) ของปีการศึกษา 2560 ของโรงเรียนขนาดใหญ่ในระดับประเทศค่าสถิติจำแนกระดับอยู่ที่ 11.94 ของปีการศึกษา 2561 อยู่ที่ 17.95 และของปีการศึกษา 2562 อยู่ที่ 12.56 (สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ, 2562) ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้อัลกุรอานยังไม่อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจและยังพบปัญหาในการจัดการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้อัลกุรอานโดยเฉพาะวิชาตฟซีร์ ทั้งนี้เนื่องมาจากหลายๆ สาเหตุและหนึ่งในนั้นคือ การจัดการเรียนการ

สอนที่ผ่านมาขาดสื่อการเรียนการสอนที่น่าสนใจ รวมทั้งเนื้อหาที่เรียนเป็นนามธรรมทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหายาก และไม่ค่อยสนใจในการเรียน และยังพบอีกว่า ปัจจุบัน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระอัลกุรอานยังต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด และต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ (ผู้อำนวยการสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, อ้างถึงใน สัมพันธ์ พันธุ์พุกษ์, 2561) กล่าวคือ คะแนนสอบระดับตอนกลางรายวิชาอัลกุรอานและอัลตัฟซีร เข้าสอบ 22,196 คน ค่าเฉลี่ย 40.49 สูงสุด 85.00 ต่ำสุด 2.50 จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนข้างต้น จำเป็นอย่างยิ่งผู้สอนจะต้องปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากการศึกษาสาเหตุของความล้มเหลวในการบรรลุวัตถุประสงค์ทางการเรียนพบว่า สาเหตุสำคัญ คือ ขาดสื่อที่สร้างแรงจูงใจภายในทางการเรียนให้แก่ผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง What can teachers do to raise pupil achievement ของ Monazza and Geeta, (2011) อ้างถึงใน อุไรรัตน์ ยามาเรียง อับดุลฮากิม เฮงเปีย และอับโดรอลัก มะลาเฮง (2551) พบว่า ครูที่ใช้สื่อและวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับธรรมชาติของตัวผู้เรียนและวิชาสามารถทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จทางการเรียนได้เป็นอย่างดี

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการสอนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เทคนิคแบบเล่าเรื่องสำหรับนักเรียนอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาพุทธศักราช 2546 ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในความเป็นจริงการสอนด้วยเทคนิคเล่าเรื่อง ช่วยในการดึงดูดความสนใจของนักเรียน และเสริมประสบการณ์ ความรู้ ด้วยเรื่องน่าสนใจและดึงดูดเกิดความรู้อย่างมีแนวทางที่ดีซึ่งนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย และคงทนความรู้เหล่านั้นในความคิดของนักเรียน ทางไกลความเมื่อนายและไม่น่าสนใจซึ่งไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลตัฟซีรโดยใช้เทคนิคเล่าเรื่องตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายวิชาอัลตัฟซีรโดยใช้เทคนิคเล่าเรื่องก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเล่าเรื่อง

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ขอบเขตการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 โรงเรียนสายบุรี อิสลามวิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 11 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมดจำนวน 428 คน

1.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1/E โรงเรียนสายบุรีอิสลามวิทยา จำนวน 39 คน ได้มาโดยแบบสุ่มเจาะจง

2. เครื่องมือวิจัย

2.1 วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

2.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเล่าเรื่องรายวิชาอัตตัพชีร ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพดังต่อไปนี้

2.1.1.1 ศึกษาการจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้อัตตัพชีร และจุดประสงค์การเรียนรู้ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2546

2.1.1.2 วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพื่อกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และคาบเวลาเรียน เพื่อนำไปประกอบการสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ครอบคลุมสมบูรณ์

2.1.1.3 ศึกษาวิธีการเขียนแผนการเรียนรู้ที่ถูกต้องจากหนังสือและผู้เชี่ยวชาญ

2.1.1.4 ร่างแผนการจัดการเรียนรู้ความรู้ความเข้าใจสาระอัตตัพชีรระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ให้มีองค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ หรือแนวคิดหลักสาระการเรียนรู้ / เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล จำนวน 9 แผน 21 ชั่วโมง

2.1.1.5 นำแผนที่ร่างเสร็จแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ เช่นการแบ่งเวลาให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหา การจัดรูปแบบ เป็นต้น

2.1.1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 ท่านตรวจสอบด้านความครบถ้วนขององค์ประกอบ ความถูกต้อง และความสอดคล้องขององค์ประกอบ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ภาษาที่ใช้และการประเมินที่ถูกต้อง และนำมาหาค่า IOC เพื่อหาความสอดคล้องของเครื่องมือ เมื่อตรวจเครื่องมือแล้วพบว่า ค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ในเรื่องของผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัตตัพชีร โดยใช้เทคนิคเล่าเรื่องที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 มีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 82.20/85.64 แสดงว่า ผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัตตัพชีรโดยใช้เทคนิคเล่าเรื่องที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2.1.1.7 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.1.1.8 จัดทำแผนการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์

2.1.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเล่าเรื่องรายวิชาอัตตัพชีร ระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

2.1.2.1 ศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษา จัดการเรียนรู้ความรู้ความเข้าใจสาระอัตตัตฟซีร โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่อง ระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ที่เกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและการวัดประเมินผล

2.1.2.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1.2.3 วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์จัดการเรียนรู้ ความรู้ ความเข้าใจ สาระอัตตัตฟซีร ระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 เพื่อกำหนดจำนวนข้อสอบที่ต้องการวัดให้ครอบคลุม

2.1.2.4 ร่างแบบทดสอบตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมให้ครอบคลุมเนื้อหาจำนวน 40 ข้อ

2.1.2.5 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำและปรับปรุงแก้ไข

2.1.2.6 ปรับปรุงแก้ไข แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด จำนวน 3 ท่าน ซึ่งหลังจากตรวจสอบว่า คะแนนสอบวัดผลสัมฤทธิ์รายวิชาอัตตัตฟซีร โดยใช้เทคนิคเล่าเรื่องของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 20.62 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 5.37 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 34.08 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 3.79 จะเห็นว่าค่า t (0.05,38) จากการคำนวณเท่ากับ 15.34 เมื่อเปิดตาราง t สำหรับ t (0.05,38) จะได้ 15.34 ซึ่งค่าที่ได้จากการคำนวณสูงกว่าค่า t ในตาราง แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.1.2.7 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผ่านการประเมินแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มประชากร จำนวน 3 คน แล้วครั้งที่สองจำนวน 9 คน แล้วครั้งที่สามจำนวน 18 คน แล้วครั้งที่สี่จำนวน 45 คน

2.1.2.8 นำคะแนนของนักเรียนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย

2.1.2.9 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อที่มีความเหมาะสมที่ยอมรับได้
ได้ค่าอำนาจจำแนก

2.1.2.10 เลือกข้อสอบที่มีเกณฑ์ความยากง่ายที่ยอมรับได้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.20 - 0.80 ได้ความยากง่ายตั้งแต่ 0.30 - 0.80 ได้ 40 ข้อ นำข้อสอบมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ ผลออกมาปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัตตัตฟซีร โดยใช้เทคนิคเล่าเรื่องที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญ .05

2.1.2.11 จัดพิมพ์แบบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน ความรู้ ความเข้าใจการอรรถาธิบาย สาระอัตตัตฟซีรของระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1

2.1.3 แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอธิบายอัลกุรอาน สาระอัตตัจฟีร โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่อง ระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

2.1.3.1 ศึกษาวิธีสร้างแบบวัดความพึงพอใจจากหนังสือการวิจัยเบื้องต้น

2.1.3.2 ร่างแบบสอบถามความพึงพอใจเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือมากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดจำนวน 10 ข้อ

2.1.3.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความชัดเจนข้อความและภาษา เพื่อตรวจสอบคุณภาพและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC : index of Item objective congruence) โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณา คือ เห็นว่าสอดคล้องให้คะแนน +1 ไม่แน่ใจให้คะแนน 0 เห็นว่าไม่สอดคล้องให้คะแนน -1

2.1.3.4 ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.1.3.5 นำแบบวัดความพึงพอใจตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาหลักและร่วมแนะนำให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามกับจุดประสงค์แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำเช่น หัวข้อของแบบวัดต้องให้ตรงกับวัตถุประสงค์ เมื่อแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอผลปรากฏว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อผลการจัดเรียนรู้รายวิชาอัตตัจฟีร โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 นักเรียนมีความพึงพอใจเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 และค่า S.D.เท่ากับ 0.67

2.1.3.6 พิมพ์แบบสอบถามความพึงพอใจฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการวิจัย

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัตตัจฟีร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้เทคนิคแบบเล่าเรื่อง สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 จำนวน 9 แผน 21 ชั่วโมง

2.2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัยจำนวน 40 ข้อ ใช้ข้อสอบเดียวกันในการสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

2.2.3 แบบประเมินความพึงพอใจจำนวน 10 ข้อ ประกอบด้วย ด้านบรรยากาศการเรียน 4 ข้อ ด้านกิจกรรม 3 ข้อ และด้านผู้สอน 3 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลกับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 โรงเรียนสายบุรีอิสลามวิทยา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ใช้เวลาตั้งแต่ เดือนพฤศจิกายน ธันวาคม พ.ศ. 2562 โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอัตตัจฟีรโดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่อง จำนวน 40 ข้อ ไปทดสอบก่อนเรียน เพื่อวัดความสามารถก่อนเรียน โดยใช้เวลาในการทดสอบ 1 ชั่วโมง

3.2 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปดำเนินการสอนวิชาอัตตัฟซีร์โดยใช้เทคนิคเล่าเรื่องจำนวน 9 แผนโดยใช้เวลาในการสอน 21 ชั่วโมง

3.3 ทำการทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนวิชาอัตตัฟซีร์โดยใช้เทคนิคเล่าเรื่อง โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน ซึ่งใช้เวลาในการทดสอบ 1 ชั่วโมง

3.4 นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนไปเปรียบเทียบและบันทึกข้อมูล

3.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ของวิชาอัตตัฟซีร์โดยใช้เทคนิคเล่าเรื่อง

3.6 นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาสรุปและเขียนเป็นรายงานผลการวิจัย เพื่อเผยแพร่ข้อมูลให้แก่โรงเรียนต่างและในสังกัด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องการสอนวิชาอัตตัฟซีร์โดยใช้เทคนิคเล่าเรื่องสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ดังนี้

4.1 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ความรู้ความเข้าใจวิชาอัตตัฟซีร์ระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ระหว่างเรียนกับหลังเรียนตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้ค่า E1/E2

4.1.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการหาค่าที่ dependent t-test

4.1.3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนด้วยแผนการเรียนรู้ตามหลักสูตรความรู้ความเข้าใจวิชาอัตตัฟซีร์ระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ด้วยค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ

4.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ ดังนี้

4.2.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) คือ ค่า IOC ใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2546)

4.2.1.1 ค่าความยากง่าย (P) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้สูตรการ คำนวณค่า P

4.2.1.2 ค่าอำนาจจำแนก (r) รายชื่อของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตรการคำนวณค่า r

4.2.1.3 หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ทั้งฉบับของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สูตร KR -20ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2551)

4.2.2 ค่าสถิติพื้นฐาน

4.2.2.1 ค่าร้อยละ

4.2.2.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย

4.2.2.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2.2.4 หาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ความรู้ความเข้าใจวิชา
อัตตัพชีรระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/80 (เผชิญ กิจระการ, 2544)

4.2.2.5 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนกลุ่มเดียว แต่มี
การทดสอบก่อนและหลังทดลอง ใช้ t-test แบบ dependent group (บุญชม ศรีสะอาด, 2546)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องการสอนวิชาอัตตัพชีร โดยใช้เทคนิคเล่าเรื่องสำหรับนักเรียนชั้น
อิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 มี 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัตตัพชีร โดยใช้เทคนิคเล่าเรื่องที่มีต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัตตัพชีรโดยใช้เทคนิคเล่าเรื่อง
และการแปลผล

ลำดับ	เรื่อง	E ₁	E ₂	E ₁ /E ₂	การแปลผล
1	เรื่องการอ่าน ท่องจำ และประวัติของสุ เราะฮ์อัลฟัจร (1-14)	81.45	83.59	81.45/83.59	มีประสิทธิภาพสูง กว่าเกณฑ์
2	เรื่องความหมายและคัพท์เฉพาะของ สุ เราะฮ์อัลฟัจร (1-14)	81.79	85.26	81.79/85.26	มีประสิทธิภาพสูง กว่าเกณฑ์
3	เรื่ อ ง บ ท เรื่ ย น ที่ ไ้ ด้ ร ับ ข อ ง สุเราะฮ์อัลฟัจร (1-14)	82.12	84.62	82.12/84.62	มีประสิทธิภาพสูง กว่าเกณฑ์
4	เรื่องการอ่าน ท่องจำ และความสำคัญของ สุเราะฮ์อัลฟัจร (15-20)	82.99	86.54	82.99/86.54	มีประสิทธิภาพสูง กว่าเกณฑ์
5	เรื่องความหมายและคัพท์เฉพาะ สุ เราะฮ์อัลฟัจร (15-20)	82.74	85.59	82.74/85.59	มีประสิทธิภาพสูง กว่าเกณฑ์
6	เรื่ อ ง บ ท เรื่ ย น ที่ ไ้ ด้ ร ับ ข อ ง สุเราะฮ์อัลฟัจร (15-20)	82.31	85.13	82.31/85.13	มีประสิทธิภาพสูง กว่าเกณฑ์
7	เรื่องการอ่าน ท่องจำ และประวัติของสุ เราะฮ์อัลฟัจร (21-30)	81.45	84.62	81.45/84.62	มีประสิทธิภาพสูง กว่าเกณฑ์
8	เรื่องความหมายและคัพท์เฉพาะของ สุ เราะฮ์อัลฟัจร (21-30)	82.99	86.59	82.99/86.59	มีประสิทธิภาพสูง กว่าเกณฑ์
9	เรื่ อ ง บ ท เรื่ ย น ที่ ไ้ ด้ ร ับ จ า ก สุเราะฮ์อัลฟัจร (21-30)	81.99	85.64	81.99/85.64	มีประสิทธิภาพสูง กว่าเกณฑ์

ลำดับ	เรื่อง	E_1	E_2	E_1/E_2	การแปลผล
	เฉลี่ยโดยรวม	82.20	85.64	82.20/85.64	มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัตตัพซิริ โดยใช้เทคนิคเล่าเรื่อง มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80 ในทุกเรื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 82.20/85.64

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนการเรียนและหลังเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัตตัพซิริโดยใช้เทคนิคเล่าเรื่อง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัตตัพซิริโดยใช้เทคนิคเล่าเรื่อง ของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1

การเรียนรู้โดยใช้ เทคนิคเล่าเรื่อง	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t
(Pre-test) = X1	39	40	20.62	5.37	16.54
(Post-test) = X2	39	40	34.08	3.79	

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัตตัพซิริ โดยใช้เทคนิคเล่าเรื่องของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 20.62 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 5.37 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 34.08 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 3.79 จะเห็นว่าค่า t (0.05,38) จากการคำนวณเท่ากับ 15.34 เมื่อเปิดตาราง t สำหรับ t (0.05,38) จะได้ 15.34 ซึ่งค่าที่ได้จากการคำนวณสูงกว่าค่า t ในตาราง แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัตตัพซิริ โดยใช้เทคนิคเล่าเรื่องของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ .05

ตอนที่ 3 ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัตตัพซิริโดยใช้เทคนิคเล่าเรื่องของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัตตัพซิริ โดยใช้เทคนิคเล่าเรื่องที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1

ข้อที่	ประเด็นการประเมิน	N = 39		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ด้านบรรยากาศการเรียนรู้				
1.	ฉันมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.38	0.74	มาก
2.	ฉันมีโอกาสด้านการแสดงความคิดเห็น	4.97	0.89	มากที่สุด
3.	ฉันสนุกในการเรียนการสอนแบบการเล่าเรื่อง	4.74	0.49	มากที่สุด

4.	การเล่าเรื่องช่วยให้ฉันเข้าใจเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น	4.41	0.71	มาก
ด้านกิจกรรม				
5.	ฉันมีโอกาสได้แสดงผลงานหน้าชั้นเรียน	3.51	0.81	มาก
6.	ฉันสนุกในกิจกรรมที่ผู้สอนได้จัด	4.31	0.69	มาก
7.	ฉันและเพื่อน ๆ สนุกได้ทำกิจกรรมหน้าห้องเรียน	3.97	0.83	มาก
ด้านผู้สอน				
8.	ฉันสนุกการเรียนกับผู้สอนคนนี้	4.79	0.46	มากที่สุด
9.	ฉันอยากให้ผู้สอนคนนี้สอนอีกในครั้งหน้า	4.69	0.61	มากที่สุด
10.	ผู้สอนคนนี้ให้ฉันมีโอกาสได้ทราบคะแนนผลงานที่ฉันทำ	4.74	0.49	มากที่สุด
เฉลี่ยโดยรวม		4.35	0.67	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัตตัพซิริ โดยใช้เทคนิคเล่าเรื่องของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 และค่า S.D.เท่ากับ 0.67 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นที่ได้ทำการจัดเรียงลำดับจากความพึงพอใจสูงสุดไปหาความพึงพอใจต่ำสุด คือ 4.79, 4.69, 4.74, และ 3.51 ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัตตัพซิริที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 สามารถนำผลมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัตตัพซิริโดยใช้เทคนิคเล่าเรื่องที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 โดยภาพรวมและรายแผนมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากเนื้อหาของเรื่องเล่าในรายวิชาอัตตัพซิริสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลาง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์นั้น แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัตตัพซิริ โดยใช้เทคนิคเรื่องเล่าช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจในรายวิชาอัตตัพซิริมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ และได้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นด้านเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รูปแบบ เวลา การใช้ภาษาและด้านการประเมินผล ทำให้ประสิทธิภาพการพัฒนาผลสัมฤทธิ์รายวิชาอัตตัพซิริ โดยใช้เทคนิคเล่าเรื่องสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 เฉลี่ยโดยรวม 82.20/85.64 ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของอาหมัด มุดอ (2558) เรื่องการพัฒนาความรู้ความเข้าใจด้านจริยธรรมสาระอัลหะดีษ โดยใช้หนังสือนิทานสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนต้นปีที่ 4 ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้นิทานสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบไม่ใช้นิทานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Shaima Solah (2016) เรื่องผลการใช้นิทานและ

กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 90 คนซึ่งผลการวิจัยโดยใช้นิทานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าใช้การสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญ .05

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อายวิชาวัดตัดฟิรสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่า ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เพราะการสอนโดยเล่าเรื่อง ได้ดึงดูดความสนใจของนักเรียนมากขึ้น ช่วยเข้าใจและสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นอย่างดี ซึ่งเรื่องเล่าที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นนั้น มีความเชื่อมโยงกับเนื้อหาของการเรียนช่วยให้สามารถจำความหมายของอายะฮ์อัลกุรอานได้ดี และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545) สรุปได้ว่าการเล่าเรื่องมีประโยชน์มากสำหรับเด็กๆ และสามารถดึงดูดความสนใจของเขาให้มาอยู่กับผู้เล่า ซึ่งจากผลงานวิจัยที่มีความสอดคล้องที่กล่าวมาข้างต้นนั้น สนับสนุนว่าการใช้การเล่าเรื่องหรือนิทานเป็นสื่อที่สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียนทำให้นักเรียนมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัดตัดฟิร โดยใช้เทคนิคเล่าเรื่องสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ทำให้คะแนนหลังเรียนสูงขึ้นซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Samsul Irawan (2012) เรื่องการปลูกฝังจริยธรรมที่ดีโดยวิธีเล่าเรื่องจากอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาจำนวน 60 คนของโรงเรียนสาธิตตัน เมืองปาโลโป อินโดนีเซีย ซึ่งผลการวิจัยผลการวิจัย พบว่านักเรียนที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการเล่าเรื่องจากอัลกุรอานมีผลทางการเรียนที่สูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้ใช้การเล่าเรื่องในการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นที่พอใจอย่างมาก

3. ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้อายวิชาวัดตัดฟิร โดยใช้เทคนิคเล่าเรื่องสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนมีความชอบในการเรียนที่ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้อายวิชาวัดตัดฟิรโดยใช้เทคนิคเล่าเรื่อง โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงว่านักเรียนว่านักเรียนพอใจกับวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคเล่าเรื่องเป็นสื่อในการเรียนการสอน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.67 ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้นี้ดังกล่าวได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีการตอบคำถาม บอกถึงข้อคิดที่ได้จากนิทานที่ได้ฟัง เพราะผู้วิจัยได้นำเรื่องเล่าที่มีความเชื่อมโยงกับเนื้อหาของการเรียนการสอนมาใช้ในการสอนซึ่งสอดคล้องกับสุคนธ์ สินธพานนท์ (2551) ได้กล่าวถึงคุณค่าของนิทานว่า เด็กเกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลินจากการฟังหรืออ่านนิทานได้พัฒนาการด้านภาษาจากการฟัง การอ่าน การพูดเล่าเรื่อง และสามารถเขียนสรุปข้อคิดจากนิทานได้ ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์จากการฟังนิทานทำให้รู้สึกอบอุ่น ได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เล่า เช่น พ่อ แม่ ครู เพื่อน นอกจากนั้นยังเป็นการฝึกให้เด็กเป็นผู้ฟังที่ดีและรู้จักแสดงออกอย่างเหมาะสม ช่วยให้เด็กเกิดจินตนาการจากเรื่องราวที่ฟังได้ เช่น เรื่องสัตว์ ธรรมชาติ เป็นต้น และยังสอดคล้องกับคำกล่าวของ สมศรี รอดทอง (2547) สรุปได้ว่า หนังสือที่ดีสำหรับเด็กนั้น เนื้อหาจะต้องตรงกับความต้องการของเด็ก เป็นเรื่องสนุก ๆ แทรกด้วยบทคิดและความรู้ ใช้ภาษาง่ายๆ และเนื้อหามีความเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์

สรุปผลการวิจัย

ผลการจัดการเรียนรู้อายวิชาวัดตัดฟิรที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 พอสรุปผลได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัตตัพฟิรโดยใช้เทคนิคเล่าเรื่อง มีประสิทธิภาพอยู่ที่ 82.20/85.64
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัตตัพฟิร ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษา ปีที่ 1 ที่ทำการสอนโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเล่าเรื่อง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเล่าเรื่อง อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรศึกษาขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และเวลาการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเล่าเรื่อง อย่างละเอียดเพื่อจำกัดเวลาและเนื้อหาซึ่งสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
2. การจัดการเรียนรู้รายวิชาอัตตัพฟิรโดยใช้การเล่าเรื่อง สามารถนำไปใช้สอนร่วมกับการเรียนการสอนรูปแบบอื่น ๆ จะทำให้การจัดการเรียนสอนมีความหลากหลายมากขึ้น
3. การจัดการเรียนรู้รายวิชาอัตตัพฟิรโดยใช้การเล่าเรื่อง ผู้สอนควรให้เวลากับผู้เรียนได้ซักถาม และแลกเปลี่ยนความรู้กับกลุ่มเพื่อน หรือผู้สอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
4. ผู้สอนควรเลือกกลุ่มตัวอย่างในจำนวนที่เหมาะสม และครอบคลุมนักเรียนทุกคน
5. สามารถนำเทคนิคการสอนเล่าเรื่องไปใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาอื่นๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การเล่าเรื่องให้เข้ากับสังคมปัจจุบัน และควรมีการชี้แนะบทเรียนที่ได้รับให้นักเรียนได้นำไปปฏิบัติในสถานการณ์จริงมากขึ้น
2. ควรนำเทคนิคอื่น ๆ ที่ใช้ในการส่งเสริมความเข้าใจในรายวิชาอัตตัพฟิร มาใช้ร่วมกับเทคนิคการเรียนการสอนที่ใช้เล่าเรื่อง เช่น เทคนิคการใช้บัตรคำ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในรายวิชาดังกล่าวมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). หลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2544). พัฒนาการของคุณภาพนักเรียนประถมศึกษาและแนวทางการประเมิน (แกจาก ปี 2541). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2545). การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โสภณการพิมพ์.
- ซูฟัม อุษมาน. (2007). อักลากระหว่างรากฐานหลักและปลีกย่อย. เข้าได้ถึงจาก : <https://www.sufumothman.com/>. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 กันยายน 2562.
- น้ำฝน ปิยะ. (2542). เทคนิคการสอนด้วยนิทาน. กรุงเทพฯ : บริษัทการศึกษาจำกัด
- บรรจง บินกาซัน. (2543). ประวัติศาตร์ในคัมภีร์กุรอาน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ อัลอะมีน.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การวิจัยเบื้องต้นฉบับปรับปรุงใหม่*. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- ปราณี กองจินดา. (2549). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และทักษะการคิดเลขในใจของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามรูปแบบซิปปาโดยใช้แบบฝึกหัดที่เน้นทักษะการคิดเลขในใจกับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้คู่มือครู*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- เพชฌ กิจระการ. (2544). *การวิเคราะห์ประสิทธิภาพสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา*. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 7(July): 44-52.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัย*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ. (2562). สถิติโอเน็ตปี 62. เข้าถึงได้จาก <https://www.niets.or.th/th/catalog/view/2989> สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2563.
- สมศรี รอดทอง. (2547). *การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องสลุยบ้านเรา*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สัมพันธ์ พันธุ์พฤกษ์. (2560). สถิติโอเน็ตปี 60. เข้าถึงได้จาก : <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=32259&Key=hotnews>. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2562.
- สุนทร ลินทพานนท์. (2551). *นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิควรรณิต.
- อาหมัด มุดอ. (2558). *การพัฒนาความรู้ความเข้าใจด้านจริยธรรม สาระอัลหะดีษ โดยใช้หนังสือนิทานสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนต้นปีที่4*. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชา การสอนอิสลามศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- อุไรรัตน์ ยามาเรียง อับดุลฮากัม เฮงเปีย และอับโดรอสก์ มะลาเฮง. (2551). *การพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้สาระอัล-กุรอานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. เข้าถึงได้จาก <http://wb.yru.ac.th/handle/yr/282> สืบค้นเมื่อ 23 สิงหาคม 2563.
- Abbas Abdullah Soman. (2009). *Addustor al-Islammiah*. Cairo : Darul al-Kutub.
- Samsul Irwan. (2012). *Implementasi Metode Bercria Dalam menanamkan akhlak mulia bagi peserta di SDN 60 Salubattang Kota Palopo*. Magister pendidikan islam. UIN Alauddin Makassar.
- Shaima Solah. (2016). *Athru Istikhdam al-Qissah wal Anshitah al-Ilmiyah fi al-Tahsil al-Ilmi wal Ittijahat ladai Talibat al-Saf al-Khamis al-Isasi fi Madaris Muhafazah Janin*. Dirasad al-Uliya : Jamiah an-Najah al-Wataniyyah

การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ
รายวิชาอัลลอคลากสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

The Development of Analytical Thinking Skill by Using 5W1H Technique
and Illustration Stories on al-Akhlaq Subject
for Primary School Student, Year 6

นุรีย์ห์ บือแน¹

Nureeyah Bernear¹

มุหัมมัดสุหัยมี เฮงยามา¹

Muhammadsuhaimi Hengyama¹

ยามีละห์ โต๊ะแม¹

Jameelah Tokmae¹

(Received: February 21, 2021; Revised: April 13, 2021; Accepted: May 06, 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์มาตรฐาน $E1 / E2 = 80/80$ 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนระหว่างก่อนและหลังเรียน โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระหว่างก่อนและหลังการเรียน โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 26 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาอัลลอคลาก โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test ผลการวิจัย พบว่า 1) ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ มีประสิทธิภาพเท่ากับ $E1/E2 = 82.78/85.00$ 2) ทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนระหว่างก่อนและหลังเรียน โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนโดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ ก่อนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

¹ สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

¹ Islamic Studies Program, Yala Rajabhat University

ทางสถิติที่ระดับ .05 4) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เทคนิคการสอนแบบ 5W1H นิทาน

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) develop and examine the efficiency of learning management plans to encourage analytical thinking skill by using 5W1H techniques and illustration stories for primary school students, year 6 according to the standard E1 / E2 = 80/80. 2) compare analytical thinking skill of the learners between before and after by using 5W1H techniques and illustration stories for primary school students, year 6. 3) compare learners' achievement between before and after by using 5W1H techniques and illustration stories for primary school students, year 6. 4) evaluate the students satisfaction of learning management by using 5W1H techniques and illustration stories for primary school students, year 6. The samples used in this research were obtained from purposive sampling by selecting 26 students in year 6. The research instruments included 1) Learning management plans on al-Akklag subject by using 5W1H techniques and illustration stories. 2) Analytical thinking ability test. 3) The learning achievement test. 4) The students satisfaction questionnaire. The data were analyzed by mean, percentage, standard deviation and t-test. The findings of the research were 1) The efficiency of learning management plans by using 5W1H techniques and illustration stories was effective as $E1/E2 = 82.78/85.00$. 2) The analytical thinking skill of students by using 5W1H techniques and illustration stories after learning was higher than before learning with significantly difference at the level of .05. 3) The student learning achievement of learners by using 5W1H techniques and illustration stories between before and after was a statistically significant difference at the .05. 4) The students satisfaction towards learning management by using 5W1H techniques and illustration stories was at the high level.

Keywords: The development of Analytical Thinking Skill, 5W1H Technique, Stories.

บทนำ

หลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนไว้ 5 ประการ ดังนี้ 1. ความสามารถในการสื่อสาร 2. ความสามารถในการคิด 3. ความสามารถในการแก้ปัญหา 4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ 5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี นอกจากนี้ หลักสูตรอิสลามศึกษาได้กำหนดสมรรถนะเพิ่มเติมคือ ความสามารถในการอ่านอัลกุรอาน ซึ่งในข้อที่ 2

ความสามารถในการคิด หลักสูตรได้ระบุไว้ว่า ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ และคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) จะเห็นได้ว่า สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในแต่ละข้อ ล้วนแล้วมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับกระบวนการทางความคิดทั้งสิ้น เนื่องจากกระบวนการคิดสามารถนำไปใช้ได้ในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการสื่อสาร การแก้ไขปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี ต้องผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจเรื่องราวต่างๆ ได้ง่ายยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 วรรค 2 ระบุว่า การฝึกทักษะกระบวนการคิดให้กับผู้เรียน ฝึกให้ผู้เรียนเป็นนักคิดที่รอบรู้ มีความรอบคอบ สามารถตัดสินใจ เพchyสถานการณ์ได้อย่างมีเหตุผล (ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา, 2542)

จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ปี 2556 พบว่า ผลการประเมินมาตรฐานด้านการคิดวิเคราะห์ในภาพรวม ยังไม่ได้มาตรฐาน โดยมีโรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินเพียงร้อยละ 11.1 ซึ่งต่ำที่สุดในบรรดาการศึกษาทั้งหมด และร้อยละของสถานศึกษาของรัฐบาลที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานมีเพียง 10.3 และสถานศึกษาเอกชนมีเพียงร้อยละ 27.3 สอดคล้องกับผลการประเมินสถานศึกษา จำนวน 7,273 โรงเรียน พบว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิสัยทัศน์ คิดไตร่ตรอง และคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ร้อยละ 18.12 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), (2557).

จากผลการประเมินมาตรฐานด้านการคิดวิเคราะห์ข้างต้น และจากประสบการณ์ที่ได้จากการลงพื้นที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านคลองน้ำใส ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดไตร่ตรอง มีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับพอใช้ ผู้เรียนไม่สามารถเขียนแยกแยะเรียบเรียงหรืออธิบายเนื้อเรื่องที่ได้เรียนมา เนื่องจากผู้เรียนยังขาดความรู้ทางด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ อีกทั้งนักเรียนหลายคนยังมีพฤติกรรมที่ไม่ดี มีความประพฤติไม่เหมาะสม หรือประพฤติตัวไม่ถูกกาลเทศะ อาจด้วยผู้เรียนมีความรู้ที่ผิดๆ หรือพฤติกรรมที่ตามเพื่อน เนื่องจากเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ เป็นช่วงวัยของการเรียนรู้ อาจทำให้ผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมที่ไม่ดีเกิดขึ้น ซึ่งพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนซึ่งชวนพิศ คชริน (2555) ได้กล่าวว่า การปฏิบัติงานของนักเรียนเป็นการทำตามคำสั่งของครูหรือทำตามเพื่อนมากกว่าความคิดของตนเอง วิธีการพัฒนาทำได้โดยให้ครูกำหนดแผนการเรียนการสอนแบบบูรณาการสอดแทรกกิจกรรม การพัฒนาด้านการคิดวิเคราะห์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ไว้ด้วยเสมอ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดสภาพแวดล้อม จัดสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ส่งเสริมความคิดให้กับผู้เรียน ทำให้ผู้วิจัยได้ตระหนัก และคิดหาวิธีและแนวทางในการที่จะพัฒนาและเพิ่มทักษะการคิดวิเคราะห์ให้แก่ผู้เรียนให้ ผู้เรียนมีประสิทธิภาพและตรงตามมาตรฐานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

ทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต เป็นทักษะที่ผู้เรียนใช้ในการตัดสินใจและประเมินในเรื่องต่างๆ ซึ่งก่อนการตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ผู้เรียนจำเป็นต้องเข้าใจและรู้ที่มาที่ไปของเรื่องนั้นๆ (ชวนพิศ คชริน, 2555) การพัฒนาการคิดวิเคราะห์ทำให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง รู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุและรู้ผล เข้าใจเหตุการณ์ต่างๆ ช่วยพัฒนาความเป็นคนช่างสังเกต หาความแตกต่างอย่างสมเหตุสมผล

อันเป็นการพัฒนาความคิดสติปัญญา จริยธรรม อารมณ์ และความรู้สึกโดยอาศัยกระบวนการคิดวิเคราะห์ 5W1H ซึ่งเป็นการคิดเชิงลึก คิดอย่างละเอียด ตลอดจนการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผล (จุฬารัตน์ พันธุ, 2556) ซึ่งปัจจุบันสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบท ทั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนา จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของคนและระบบให้สามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต เน้นพัฒนาคุณภาพของคนให้เพียงพอพร้อมทั้งด้านคุณธรรมและความรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์อย่างมีประสิทธิภาพ (ปรีดา วรธน อ่อนนาถ, 2555) นอกจากนี้ชาติรี สำราญ (2548) ได้กล่าวถึงเทคนิคการปูพื้นฐานให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ ได้ดังนี้ 1. ครูต้องฝึกให้เด็กหัดคิด ตั้งคำถาม โดยยึดหลักว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร เพราะเหตุใด อย่างไร โดยนำสถานการณ์มาให้เด็กหัดฝึกวิเคราะห์ จากเรื่องราวใกล้ตัว หรือสิ่งแวดล้อม เปิดโอกาสให้นักเรียนตั้งคำถามเอง โดยสอนวิธีตั้งคำถามแบบวิเคราะห์ให้เบื้องต้น ฝึกทำบ่อยๆ นักเรียนจะวิเคราะห์ได้เอง 2. ฝึกหาความสัมพันธ์ เชิงเหตุผล โดยอาศัยคำถามเจาะลึกเข้าไป ฝึกจากการตอบคำถามง่ายๆ ที่ใกล้ตัวนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้เด็กนำตัวเองเชื่อมโยงกับเหตุการณ์เหล่านั้นได้ดี ฝึกคิดบ่อยๆ จนเป็นนิสัย เป็นคนช่างคิด ช่างถาม ช่างสงสัยก่อน แล้ว พฤติกรรมศึกษาวิเคราะห์ก็จะเกิดขึ้นแก่นักเรียน

เทคนิคการสอน 5W1H เป็นเทคนิคการสอนที่เน้นในด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนโดยจะประกอบไปด้วย Who (ใคร) What (อะไร) Where (ที่ไหน) Why (ทำไม) When (เมื่อไหร่) และ 1H คือ How (อย่างไร) การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการรู้คิดและความสุขในการเรียนรู้ที่พัฒนาการคิดของผู้เรียน โดยเฉพาะการคิดขั้นสูงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในการเรียนรู้และดำเนินชีวิต เช่นการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดริเริ่ม การคิดสร้างสรรค์ (ประณาท เทียนศรี, 2560) ซึ่งจะเห็นได้ว่า เทคนิคการสอน 5W1H เป็นการตั้งคำถามที่มีการแยกแยะองค์ประกอบต่างๆ ในกระบวนการคิด คิดเป็นลำดับขั้นตอนจากเหตุไปสู่ผล เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีพื้นฐานในการวิเคราะห์เนื้อหาที่เรียนได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้การนำทักษะการคิดวิเคราะห์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถคิดไตร่ตรอง แก้ไขปัญหา ช่วยไล่เรียงความชัดเจนในแต่ละเรื่องที่กำลังคิดได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับสุริรัตน์ พะจุไทย (2558) ที่กล่าวว่า การใช้คำถามจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทางความคิด ทำให้ผู้เรียนมีแง่มุมคิดที่แปลกใหม่นำไปสู่ความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และช่วยไล่เรียงความชัดเจนในแต่ละเรื่องที่กำลังคิดได้เป็นอย่างดี

การใช้นิทานเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน เป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่จะสามารถสร้างความสนุกสนานในการเรียน ทำให้ผู้เรียนรู้สึกตื่นตัวกับเนื้อหาที่จะเรียน มีความใส่ใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น นอกจากการดึงดูดผู้เรียนแล้ว การใช้นิทานประกอบการสอน จะช่วยทำให้ผู้เรียนได้เข้าใจ และเห็นภาพในสิ่งที่ผู้สอนต้องการสื่อมากขึ้นอีกด้วย ซึ่งนิทานเป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับการเรียนการสอน คือช่วยพัฒนาการอ่านซ้ำ อ่านไม่คล่องของผู้เรียน พัฒนาความรู้ ความคิด จินตนาการของผู้เรียน พัฒนาความรู้ความจำ ความเข้าใจ ในสาระการเรียนรู้บางเรื่องที่เนื้อหายากนอกจากนี้ยังพัฒนาด้านจิตใจให้กับผู้เรียนให้มีความสุขจากการอ่านนิทานอีกด้วย (เกริก ท่วมกลาง และจินตนา ท่วมกลาง, 2555) สอดคล้องกับงานวิจัยของพรรณทิพา มีสาวงษ์ (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถามที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถามเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ให้แก่เด็กปฐมวัยได้ การใช้คำถามที่เน้นให้เด็กฝึกความสามารถด้านการรับรู้ทางสายตา การจำแนก การ

เปรียบเทียบ การเรียงลำดับเหตุการณ์ และการหาความสัมพันธ์ประกอบการเล่าเรื่องที่เหมาะสมกับความสนใจ และวัยของเด็ก สามารถส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีทักษะการคิดวิเคราะห์ทั้ง 5 ด้าน สูงขึ้นได้ เพราะเด็กได้แสดงออก ถึงความรู้ ความคิดและความรู้สึกลึกผ่านการตอบคำถามจากเรื่องราวในนิทานที่ฟัง ช่วยพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อการ ตอบคำถาม กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าคิดและรักการเรียนรู้ ตลอดจนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการคิดในหลาย ทักษะให้ดียิ่งขึ้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจและต้องการศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนใน สาระการเรียนรู้ รายวิชาอัลลอคลาก โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ เพื่อให้ผู้เรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น สามารถใช้กระบวนการทางความคิดของตนไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิด ประโยชน์สูงสุด และที่สำคัญ เพื่อผลิตผู้เรียนให้เป็นอนาคตของชาติที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้ เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์มาตรฐาน $E1 / E2 = 80/80$
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนระหว่างเรียนและหลังเรียน โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระหว่างเรียนและหลังการเรียน โดยใช้เทคนิคการ สอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการ ใช้นิทานประกอบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

- 1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 26 คน โรงเรียนบ้านคลองน้ำใส ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563
- 1.2 เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง ประกอบด้วย เรื่องสิ่งเล็กๆ ที่เรียกว่าความดีและความชั่ว เรื่องคุณค่าของความดี เรื่องความดีของกวางน้อย เรื่องคุณครูใน ดวงใจ เรื่องน้ำใจของหนูน้อย และราชสีห์ผู้ทรงธรรม
- 1.3 ขอบเขตด้านตัวแปร ประกอบด้วย ตัวแปรต้น คือการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการ สอนแบบ 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ และตัวแปรตาม คือทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนและหลังการเรียน และความพึงพอใจของผู้เรียน

2. การสร้างเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้วิชาอัลลอคลาก

2.1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางอิสลามศึกษา พ.ศ. 2551 หลักสูตรสถานศึกษา หนังสือแบบเรียน หนังสืออ่านประกอบเกี่ยวกับ สาระการเรียนรู้วิชาอัลลอคลาก ตามหลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2551

2.1.2 ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้และรายละเอียดต่างๆ ของเนื้อหาตามหลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2551

2.1.3 ศึกษาทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการสอน โดยใช้เทคนิค 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์

2.1.4 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการจัดแบ่งเนื้อหา และวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ

2.1.5 กำหนดรายละเอียดในแผนการจัดการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน เพื่อความสะดวกต่อการนำไปใช้ ซึ่งประกอบไปด้วย หน่วยการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ย่อย มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล

2.1.6 ดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยดำเนินการเป็นลำดับขั้นตอน ซึ่งในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ จะประกอบไปด้วย ใบความรู้ แบบฝึกการคิดวิเคราะห์ และแบบฝึกหัด

2.1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้และตรวจสอบความถูกต้องของจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านรูปแบบ ด้านการใช้ภาษาและด้านการประเมินผล

2.1.8 นำผลที่ได้จากการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้

2.1.9 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

2.1.10 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปจัดพิมพ์เป็นแบบฉบับสมบูรณ์

2.1.100 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

2.2 แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์

2.2.1 ศึกษาหลักการ วิธีการสร้างแบบทดสอบและกระบวนการต่างๆ ในการวัดและประเมินผล เทคนิคการเขียนข้อสอบ เทคนิคการวัดผล ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาพุทธศักราช 2546

2.2.2 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาสาระอัลอัคลาก ทำตารางวิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ และกำหนดจำนวนข้อสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์สาระอัลอัคลาก ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

2.2.3 นำผลการวิเคราะห์มาสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ จำนวน 30 ข้อ

2.2.4 หาคุณภาพของแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยการนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้อง ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับเนื้อหาหรือข้อสอบ

2.2.5 คัดเลือกข้อสอบในข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.66 ขึ้นไป

2.2.6 นำข้อสอบไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านคลองน้ำใสที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง

2.2.7 นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก โดยค่าอำนาจจำแนก (r) ใช้ได้อยู่ระหว่าง 0.20-1.00 ซึ่งแบบทดสอบที่ได้มีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.31-0.77 และค่าความยากง่าย (p) ที่ใช้ได้อยู่ระหว่าง 0.20-0.80 ซึ่งแบบทดสอบที่ได้มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.23-0.73

2.2.8 นำแบบทดสอบที่ผ่านเกณฑ์ไปทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านคลองน้ำใส ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจริง

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3.1 ศึกษาหลักการ วิธีการสร้างแบบทดสอบและกระบวนการต่างๆ ในการวัดและประเมินผล เทคนิคการเขียนข้อสอบ เทคนิคการวัดผลและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ตามหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546

2.3.2 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาสาระอัลอัคลาก ทำตารางวิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ และกำหนดจำนวนข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์สาระอัลอัคลาก ของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

2.3.3 นำผลการวิเคราะห์มาสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ

2.3.4 หาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้อง ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับเนื้อหาหรือข้อสอบ

2.3.5 คัดเลือกข้อสอบในข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.66 ขึ้นไป

2.3.6 นำข้อสอบไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านคลองน้ำใสที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง

2.3.7 นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก โดยค่าอำนาจจำแนก (r) ใช้ได้อยู่ระหว่าง 0.20-1.00 ซึ่งแบบทดสอบที่ได้มีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.46-0.69 และค่าความยากง่าย (p) ที่ใช้ได้อยู่ระหว่าง 0.20-0.80 ซึ่งแบบทดสอบที่ได้มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.23-0.70

2.3.8 นำแบบทดสอบที่ผ่านเกณฑ์ไปทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านคลองน้ำใส ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจริง

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจ

2.4.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารการวัดและประเมินผลและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4.2 กำหนดหัวข้อและประเด็นที่ใช้สอบถาม และสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนนี้เป็นคำถามปลายปิด โดยมีเกณฑ์การกำหนดค่าระดับความพึงพอใจ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

2.4.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำและปรับปรุงแก้ไขเนื้อหา การใช้ภาษา แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยเลือกแบบสอบถามที่มีค่าความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.05 ขึ้นไป

2.4.4 จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานฉบับสมบูรณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนในรายวิชาอัลลอคลาก ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ทำการทดสอบก่อนเรียน (pre-test) กับนักเรียน โดยใช้แบบทดสอบ 2 แบบทดสอบด้วยกัน คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ จากนั้นนำแบบทดสอบทั้ง 2 ดังกล่าวมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และบันทึกคะแนนลงในใบบันทึกคะแนน

3.2 ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ ทั้ง 6 แผนตามลำดับ เมื่อเสร็จสิ้นการสอนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว ทำการทดสอบระหว่างเรียน โดยใช้แบบฝึกหัด แบบฝึกการคิดวิเคราะห์ แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และบันทึกคะแนนลงในใบบันทึกคะแนน

3.3 เมื่อเสร็จสิ้นการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ ทั้ง 6 แผนแล้ว ทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดิม แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และบันทึกคะแนนลงในใบบันทึกคะแนน

3.4 นำคะแนนการทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์และการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน คะแนนระหว่างเรียน และคะแนนหลังเรียน ที่สอนโดยใช้เทคนิคการสอนแบบ 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ ไปประมวลผล วิเคราะห์ และเปรียบเทียบข้อมูล

3.5 นำผลที่ได้จากการสรุป มาทำเป็นรายงานผลการวิจัยเพื่อเผยแพร่ในโรงเรียน หรือในสังกัดหน่วยงานต่างๆ ต่อไป

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ รายวิชาอัลลอคลาก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปรากฏผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์มาตรฐาน $E_1 / E_2 = 82.78/85.00$ ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	E_1	E_2	การแปลผล
1	86.67	88.00	มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์
2	80.00	83.33	มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์
3	83.33	85.71	มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์
4	80.00	81.43	มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์
5	83.33	85.71	มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์
6	83.33	85.71	มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์
รวม	82.78	85.00	มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์

จากตารางพบว่า ค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านคลองน้ำใส มีประสิทธิภาพโดยรวม $E_1/E_2 = 82.78/85.00$ แสดงว่า ประสิทธิภาพของแผนดังกล่าว โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 ผลคะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนก่อนและหลังเรียน สาระการเรียนรู้อัลลอคลาก โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ

ทักษะการคิดวิเคราะห์	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	26	30	19.46	2.76	21.60
หลังเรียน	26	30	26.46	1.39	

*p<0.05

จากตารางพบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนและหลังการเรียน โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	26	30	19.08	2.46	17.16
หลังเรียน	26	30	25.92	2.06	

*p<0.05

จากตารางพบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนโดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้อัลลอคลาก โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับพอใจมาก

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้อัลลอคลาก โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ

ข้อที่	ความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	กระบวนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด	4.53	0.70	มากที่สุด	1
2	มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์	4.19	1.02	มาก	7
3	เทคนิคที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม น่าสนใจ และไม่น่าเบื่อ	4.30	0.83	มาก	5
4	การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค5W1Hร่วมกับการใช้นิทานประกอบสามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์มากขึ้น	4.11	1.36	มาก	8
5	ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียน กล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็นในเนื้อหาที่เรียน	4.00	1.16	มาก	10
6	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้มีความกระตือรือร้นในเนื้อหามากขึ้น	4.11	1.03	มาก	9
7	ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม	4.23	0.86	มาก	6
8	ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากเนื้อหาที่เรียนไปประยุกต์ใช้ได้	4.53	0.64	มากที่สุด	2
9	ผู้เรียนชอบเรียนการคิดวิเคราะห์มากขึ้น	4.46	0.81	มาก	3
10	ผู้เรียนมีความตั้งใจเรียนวิชาอัลลอคลากมากขึ้น	4.38	0.75	มาก	4
รวม		4.29	0.22	มาก	

จากตารางพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบโดยภาพรวมอยู่ในระดับพอใจมากโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.29$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

($\sigma = 0.22$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายข้อ ส่วนใหญ่นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด ข้อที่นักเรียนมีความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือกระบวนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด และผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากเนื้อหาที่เรียนไปประยุกต์ใช้ได้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.53$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\sigma = 0.64$) รองลงมา คือ ผู้เรียนชอบเรียนการคิดวิเคราะห์มากขึ้น ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.46$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\sigma = 0.81$) ส่วนข้อที่นักเรียนให้คะแนนความพึงพอใจต่ำที่สุด คือ ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็นในเนื้อหาที่เรียน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.00$) และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\sigma = 1.16$)

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถนำเสนอการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านคลองน้ำใส พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบมีประสิทธิภาพ $E1 / E2 = 82.78/85.00$ เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ $E1 / E2 = 80/80$ ปรากฏว่าแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ เมื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ระหว่างเรียนและหลังเรียนมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้มีการนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ผ่านกระบวนการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ มีการนำแผนการจัดการเรียนรู้มาพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขให้ครบทุกองค์ประกอบตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ แล้วจึงนำมาทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบดังนี้คือ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ ผลงานหรือภาระงานของผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของศุภลักษณ์ ทองจีน (2558) ได้กล่าวว่า การเตรียมการสอนอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางการสอนสำหรับครู ซึ่งจะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลที่ผู้สอนต้องเตรียมในแผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1. การกำหนดจุดประสงค์ 2. การคัดเลือกเนื้อหา 3. การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน 4. การเลือกสื่อการเรียนการสอน 5. การวัดผลประเมินผล ผู้สอนควรได้จัดเตรียมข้อมูลเหล่านี้้อย่างสอดคล้องต่อเนื่องกัน เพื่อประโยชน์ในการนำไปปฏิบัติจริง สำหรับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ สาระการเรียนรู้อัลลอฮ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเฉลี่ยโดยรวม $E1/E2 = 82.78/85.00$ ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ $E1/E2 = 80/80$ สอดคล้องกับงานวิจัยของชวนพิศ คชริน (2555) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการสอนแบบ 5W1H เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนแบบ 5W1H เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีประสิทธิภาพ 85.90/83.81 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. การเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้นมีกระบวนการ และขั้นตอนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถคิดอย่างเป็นระบบ ในกระบวนการสอนมีการตั้งคำถามที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ ทำให้ผู้เรียนสามารถนำมาปรับใช้กับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันอย่างสมเหตุสมผลได้ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑารัตน์ พันธุ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการคิดวิเคราะห์โดยกระบวนการคิดวิเคราะห์ 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง ในรายวิชาโลจิสติกส์ การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ 5W1H ที่ผู้วิจัยได้พัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ดำเนินการวิจัยควบคู่กับการจัดการเรียนการสอนปกติที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/7 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง จำนวน 40 คน ผลการวิจัยพบว่า วิธีการพัฒนาการคิดวิเคราะห์โดยกระบวนการคิดวิเคราะห์ 5W1H เป็นทักษะที่ใช้ได้ผลดีในระดับที่น่าพอใจ สามารถช่วยพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้ดีขึ้นตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรรัตน์ พะจุไทย (2558) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบสอบ 7E ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบสอบ 7E ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H มีคะแนนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนและหลังการเรียน โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้น ผู้วิจัยได้มีการเตรียมตัวและกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรณทิพา มีสาวงษ์ (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถามที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถาม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งทิพย์ ปราโมทย์พันธุ์ และเสกสรรค์ แดงสุวรรณ (2561) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้เทคนิค 5W1H สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีนครมูลนิธิ ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้เทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีนครมูลนิธิ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อใช้เสริมทักษะการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

4. การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับพอใจมาก จากผลการ

ประเมินความพึงพอใจของนักเรียน แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความพึงพอใจกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ ทั้งนี้เนื่องจากผู้สอนได้มีการจัดทำเนื้อหาของนิทานให้มีความน่าสนใจ มีความตื่นเต้น สดแทรกคติเตือนใจเพื่อให้นักเรียนได้เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่าน ประกอบกับการใช้คำถาม ที่เน้นให้นักเรียนฝึกความสามารถในการแยกแยะ การจำแนก การเปรียบเทียบ เรียงเรียงลำดับเหตุการณ์ และสามารถพัฒนาทัศนคติที่ดีในการตอบคำถาม มีความกล้าแสดงออก กล้าที่จะเรียนรู้ นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้สร้างบรรยากาศในการเรียนให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ มีการพูดคุย สร้างกำลังใจในการเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดความผ่อนคลาย ไม่ให้เกิดความเครียดในการเรียน และสามารถเรียนได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของกรกฎ ลำไยและคณะ (2552) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชา วิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 30 คน โรงเรียนบ้านวังไธย จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้แบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ แบบประเมินการ ปฏิบัติโครงการ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชา วิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ รายวิชาอัลลอคลาก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สรุปได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 82.78/85.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้
2. ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนในรายวิชาอัลลอคลากโดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนโดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบโดยภาพรวมอยู่ในระดับพอใจมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.29$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\sigma = 0.22$)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอนโดยใช้เทคนิคการสอนแบบ 5W1H ร่วมกับการใช้นิทานประกอบ ไปใช้ในระดับชั้นอื่นๆ หรือรายวิชาอื่นๆ
2. ครูควรมีการศึกษาเทคนิคการสอน 5W1H ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนจะนำไปใช้กับนักเรียน

เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการเปรียบเทียบการสอนระหว่างการใช้เทคนิคการสอนแบบ 5W1H กับการสอนในแบบอื่นๆ เช่น การสอนด้วยเทคนิค KWL Plus การสอนแบบจิ๊กซอร์ เป็นต้น
2. ควรศึกษาวิจัยการสอนโดยใช้นิทานเป็นสื่อประกอบสำหรับพัฒนาทักษะการคิดด้านอื่นๆ เช่น การคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรกฎ ลำไยและคณะ. (2552). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาโครงงานวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ปรินทิพนิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เกริก ท่วมกลาง และจินตนา ท่วมกลาง. (2555). การพัฒนาสื่อ/นวัตกรรมทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สถาพรบุคส์.
- จุฑารัตน์ พันธู. (2556). การพัฒนาการคิดวิเคราะห์โดยกระบวนการคิดวิเคราะห์ 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง ในรายวิชาโลจิสติกส์. สาขาธุรกิจและคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน.
- ชวนพิศ คชริน. (2555). การพัฒนาชุดการสอนแบบ 5W1H เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ รายวิชาภาษาไทย ของนักเรียนระดับประถมศึกษา. สาขาวิชาการบริหารนวัตกรรมการพัฒนา หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ชาติศรี สำราญ. (2548). สอนให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ได้อย่างไร. วารสารสานปฏิรูป 8(83): 40-41.
- ประณาท เทียนศรี. (2560). ผลของการใช้เทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H ในสื่อภาพยนตร์เพื่อการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์และความคิดรวบยอดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีดาวรรณ อ่อนนางไย. (2555). การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรณทิพา มีสาวงษ์. (2554). ผลของการจัดกิจกรรมการเล่นนิทานประกอบการใช้คำถามที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย. สาขาปฐมวัยศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.

- รุ่งทิพย์ ปราโมทย์พันธุ์ และเสกสรรค์ แดงสุวรรณ. (2561). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้เทคนิค 5W1H สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีนครมุนี อำนวยพร อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 10. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ศุภลักษณ์ ทองจีน. (2558). การออกแบบและการจัดการเรียนรู้. ศูนย์การศึกษาบึงกาฬ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2557). ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติ ปีการศึกษา 2556 บทสรุป และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุริรัตน์ พะจุไทย. (2558). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบสอบ 7E ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ระดับพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มฟิตยะตุลฮักสอดคล้องกับ

วิธีการตะวะฮ์ของท่านนบีมุฮัมมัด (ศ.ล.)

The Behavioral Level among Members of Fityatulhaq Group in Accordance with the Methods of Dawah of Prophet Muhammad (PBUH)

โนร์อาซีลา อับดุลรอเซห์¹

No-asila Abdulroseh¹

มุสลิม คาเรง¹

Mutsalim Khareng¹

(Received: January 09, 2021; Revised: March 22, 2021; Accepted: May 12, 2021)

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบและวิธีการตะวะฮ์ของท่านนบีมุฮัมมัด (ศ.ล.) 2) ศึกษาระดับพฤติกรรมของกลุ่มฟิตยะตุลฮักสอดคล้องกับวิธีการตะวะฮ์ของท่านนบีมุฮัมมัด (ศ.ล.) จัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากอัลกุรอาน อัลหะดีษ หนังสือ ตำราประวัติศาสตร์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์ และอธิบายเชิงพรรณนา พร้อมกับเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกฟิตยะตุลฮัก จำนวน 97 คน จากจำนวนสมาชิกทั้งหมด 130 คน โดยเทียบกับตารางสำเร็จรูป เครซี่และมอร์แกน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) วิธีการตะวะฮ์ของท่านนบีมุฮัมมัด (ศ.ล.) นั้น ท่านได้ใช้วิธีการตะวะฮ์แบบลับๆ และแบบเปิดเผย การตะวะฮ์แบบลับๆ ของท่านนั้นใช้เวลา 3 ปี เพื่อความปลอดภัยของท่านเองและคนอื่นๆ ท่านเริ่มเผยแพร่โดยการเชิญชวนผู้คนที่อยู่ในครอบครัวของท่านและเพื่อนสนิทของท่านเพื่อเข้ารับอิสลาม ท่านได้ใช้บ้านของอัครอม อิบน์อัครอมในการอบรมศาสนา เมื่อท่านได้รับวะฮ์ให้ตะวะฮ์อย่างเปิดเผย ท่านได้ประกาศอิสลามอย่างเป็นทางการ โดยที่ท่านใช้หลักจริยธรรมที่ดีของท่านเพื่อที่จะให้รู้ว่าท่านไม่ได้พูดเพียงอย่างเดียว ท่านยังสามารถนำมาขยายที่ดีของท่านให้ผู้ปฏิเสธศรัทธามองเห็นว่าอิสลามนั้นสอนแต่สิ่งที่ดี 2) ระดับพฤติกรรมของกลุ่มฟิตยะตุลฮักสอดคล้องกับการตะวะฮ์ของท่านนบีมุฮัมมัด (ศ.ล.) พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับที่มาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.70

คำสำคัญ : พฤติกรรม, ตะวะฮ์, ฟิตยะตุลฮัก

1สาขาวิชาอิสลามศึกษา สถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

1 Islamic Studies, Academy of Islamic and Arabic Studies, Princess of Naradhiwas University

ABSTRACT

These researches are qualitative and quantitative research aims to 1) Study the pattern and methods of Dawah of Prophet Muhammad (PBUH.) 2) Study the behavior level among members of Fityatulhaq group in accordance with the Methods of Dawah of Prophet Muhammad (PBUH). Data collected from the Qur'an, al Hadith, books, and historical texts that related research and obtained data were analyzed with content analyze. The quantitative data were collected from a sample of 97 of the 130 members of the Fityatulhaq group, compared with the table of Krejcie and Morgan and using a simple random sampling method. The data were analyzed using the SPSS program and presented as a percentage, mean and standard deviation. The results of this research showed that: 1) There are two methods of the Dawah of the Prophet Muhammad (PBUH), he used secret method and openly. The secret method is took 3 years for safety himself and others. He began his mission by inviting people who were in his family first and his friends to accept in Islam. He was used Arqam Ibn Arqam's house as religious training. When he was openly instruction to Dawah, he officially proclaimed Islam by using his good ethics to know that he didn't speak alone. He was also able to show his good manners to unbelievers that Islam taught only good things. 2) The behavior level among members of Fityatulhaq group in accordance with the methods of Dawah of Prophet Muhammad (PBUH) found that the overall level was at a high level. The mean is 4.32 and the standard deviation is 0.70.

Keyword : Behavior, Dawah, Fityatulhaq

บทนำ

ท่านนบีมุฮัมมัด (ศ.ล.) เป็นศาสนาทูตท่านสุดท้าย ซึ่งอัลลอฮ์ (ช.บ.) ได้ระบุไว้ในอัลกุรอานเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ในชีวิตของท่าน และความประเสริฐต่างๆ ที่อัลลอฮ์ (ช.บ.) ทรงมอบให้แก่ท่านซึ่งเป็นลักษณะพิเศษสำหรับรอสูลของพระองค์ที่มาพร้อมกับบททดสอบอันมากมาย แต่ท่านนบีมุฮัมมัด (ศ.ล.) ได้อดทนและฟันฝ่ากับบททดสอบนานาชนิดตลอดเวลาของการเผยแผ่ศาสนาอิสลาม (กานีซา ลาเต๊ะมะหะมะ, 2556) ด้วยเหตุนี้เองที่ท่านต้องมีความอดทนกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และความประเสริฐที่มีในตัวท่าน ความคิดที่ดี รวมถึงความเมตตา การให้อภัยของท่าน จึงทำให้ผู้คนที่อยู่รอบๆ ตัวท่านนั้นซึมซับและหันมาสู่หนทางที่เที่ยงตรง

การเชิญชวนตะอวะฮ์สู่ความดีนั้นเป็นภารกิจหลักของบรรดารอสูลทุกยุคสมัยที่ได้เชิญชวนมนุษย์สู่การศรัทธาเพื่อให้เกิดการยำเกรงต่ออัลลอฮ์ (ช.บ.) ด้วยการยึดมั่นต่อบทบัญญัติของพระองค์ เข้าใจอย่างถ่องแท้ควบคู่กับการกระทำความดีด้วยการประกอบอับาดะฮ์ มีคุณธรรมเป็นที่พึง มีจริยธรรมทั้งดงามในการดำเนินชีวิต ละเว้นจากความชั่วและบาปทั้งปวง (มะหะมัด คอยา และซาฟีอี อาดำ, 2562) ผู้นำศาสนามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความสำคัญต่อหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์ที่สุดโดยเฉพาะในด้านการตะอวะฮ์ การให้ความรู้เกี่ยวกับศาสนา

อิสลามที่จะปลูกฝังคำสอนศาสนาอิสลามให้แก่ผู้คนในชุมชนมุสลิมเพื่อที่จะใช้ชีวิตอยู่บนพื้นฐานของศาสนาอิสลามอย่างถูกต้อง อีกทั้งเป็นผู้ที่จะเปิดโลกของผู้คนในชุมชนให้กว้างขึ้นให้ทันต่อยุคสมัยใหม่ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องหาแนวทางการพัฒนาผู้นำศาสนาต่อการตะวะฮ์ด้วยวิธีที่หลากหลายและทันสมัย ดังนั้นควรที่จะหาแนวทางการพัฒนาให้มีการตะวะฮ์ที่นอกเหนือจากความรู้เดิมให้ผู้ได้รับการตะวะฮ์ได้ทบทวนความรู้ที่มีอยู่ได้เพิ่มความรู้อย่างใหม่ และทันต่อโลกมุสลิมในปัจจุบัน ดังที่อัลลอฮ์ (ช.บ.) ทรงตรัสในซูเราะฮ์ อัลอิมรอน อายะฮ์ 104 ความว่า และจงให้มีขึ้นจากพวกเจ้า ซึ่งกลุ่มชนหนึ่งที่จะเรียกร้องไปสู่ความดีงามและสั่งใช้ให้ปฏิบัติสิ่งที่ดีชอบ และห้ามปรามมิให้ปฏิบัติสิ่งที่มีข้อบกพร่อง และชนเหล่านี้แหละคือผู้ได้รับความสำเร็จ

การตะวะฮ์นั้นมีรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมของผู้ที่ถูกตะวะฮ์ กาลเทศะบริบทของการใช้ชีวิตในสังคมนั้นๆ แต่มีจุดประสงค์เดียวกันคือเพื่อให้ทุกคนเดินตามหลักศาสนา เข้าใจศาสนาและปฏิบัติตามบทบัญญัติศาสนาอิสลามอย่างเที่ยงตรง แท้จริงการตะวะฮ์นั้นไม่มีรูปแบบที่แน่นอนและตายตัว เป็นหน้าที่ของมุสลิมทุกคนที่จะต้องทำ อัลลอฮ์ (ช.บ.) จะตอบแทนผลบุญถึงแม้ผู้ที่ถูกตะวะฮ์จะศรัทธาหรือไม่ก็ตาม เพราะความสำเร็จที่จะเกิดขึ้นนั้นไม่ได้อยู่ที่ตัวผู้ตะวะฮ์ แต่จะขึ้นอยู่กับความประสงค์ของอัลลอฮ์ (ช.บ.) เพียงองค์เดียว การตะวะฮ์เป็นสิ่งที่ดีเลิศ แต่น่าเสียดายที่บางคนไม่เข้าใจแก่นแท้และเป้าหมายของการตะวะฮ์อย่างแท้จริง บางคนใช้การตะวะฮ์นั้นเป็นแค่เครื่องมือในการแสวงหาปัจจัยทางโลกและผลประโยชน์ส่วนตัว ทั้งที่การตะวะฮ์ของท่านนบีมุฮัมมัด (ศ.ล.) นั้นเป็นภารกิจที่ยิ่งใหญ่และสูงส่ง อิสลามเป็นวิถีชีวิตที่ครอบคลุมทุกมิติไม่ว่าจะเป็นด้านจิตใจ คุณธรรม จริยธรรมและอื่นๆ เป็นแนวทางของวิถีชีวิตที่สมดุลเช่นความสมดุลระหว่างวัตถุและจิตใจความสมดุลระหว่างโลกนี้กับโลกหน้า

กิจกรรมค่ายถือเป็นหนึ่งช่องทางตะวะฮ์ในปัจจุบัน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องการส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องโดยผ่านกิจกรรมและกระบวนการพัฒนาในการดำรงชีวิตเป็นหมู่คณะโดยให้ร่วมกิจกรรมต่างๆ ให้รู้จักช่วยเหลือตนเองและช่วยผู้อื่น นอกจากจะสามารถพัฒนาเด็กที่เรียนอ่อนให้มีโอกาสในการเสริมสร้างสติปัญญาในด้านต่างๆ แล้ว ยังมีกิจกรรมและเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงได้กิจกรรมค่ายจึงเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างประสบการณ์แก่เยาวชนผู้ร่วมค่ายได้อย่างครบถ้วนทั้งการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้เข้าร่วมค่ายด้วยกันเองความรู้จากกิจกรรมหลักการผ่อนคลายและการสะท้อนให้เห็นถึงประโยชน์จากการร่วมกิจกรรม (อุษณี แฉอุเซ็ง, สุธาสนี บุญญาพิทักษ์ และวัลลยา ธรรมอภิบาล อินทนิล, 2560) ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมและรูปแบบการตะวะฮ์ของกลุ่มพิชิตยะตุลฮักซึ่งเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลพอสมควรต่อการปลูกฝังเยาวชนรุ่นใหม่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีจิตอาสาบริการชุมชนและตระหนักถึงคุณธรรมจริยธรรมในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยต้องการศึกษาว่าด้วยรูปแบบการตะวะฮ์ของกลุ่มดังกล่าวมีความสอดคล้องหรือแตกต่างจากรูปแบบของการตะวะฮ์ของท่านนบีมุฮัมมัด (ศ.ล.) มากน้อยแค่ไหน เพื่อเป็นโมเดลหรือต้นแบบที่สามารถก่อให้เกิดประโยชน์ในการตะวะฮ์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการตะวะฮ์ของท่านนบีมุฮัมมัด (ศ.ล.)
2. เพื่อศึกษาความสอดคล้องของพฤติกรรมกลุ่มพิชยะตุลฮักต่อวิธีการตะวะฮ์ของนบีมุฮัมมัด (ศ.ล.)

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรที่เป็นสมาชิกของกลุ่มพิชยะตุลฮัก สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 97 คน จากจำนวนสมาชิกทั้งหมด 130 คน ซึ่งการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวได้มาจากการคำนวณหาขนาดโดยใช้วิธีการเปรียบเทียบจากตารางสำเร็จรูปเครจซี่และมอร์แกน แล้วใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากประชากร (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือวิจัย

2.1 การสร้างเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัยโดยมีหลักการดังต่อไปนี้

2.1.1 ศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสังเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยภายในและภายนอกเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามในแบบสอบถาม

2.1.2 ศึกษาเทคนิคและวิธีการสร้างแบบสอบถาม จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสามารถนำมาเป็นแบบอย่างเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.1.3 รวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการสร้างแบบสอบถาม โดยศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ ข้อมูลจากคัมภีร์อัลกุรอาน อัลหะดิษ หนังสือ ตำรา งานวิจัย บทความ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต และสื่อข้อมูลออนไลน์ที่เกี่ยวข้อง

2.1.4 สร้างแบบสอบถามขึ้นมาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการวิจัย

2.1.5 นำข้อมูลที่สร้างเสร็จแล้ว นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาโดยผ่านการถามความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบให้คำปรึกษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

2.1.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำผลการพิจารณาไปทำการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อรายการคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหาที่ต้องการศึกษา (IOC)

2.1.7 สร้างข้อมูลฉบับสมบูรณ์ไปทดลองใช้กับบุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นในครั้งนี้ 0.73

2.1.8 เครื่องมือฉบับที่สมบูรณ์ จะประกอบด้วยคำถามซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน

2.1.9 จัดทำเครื่องมือฉบับจริงไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง

2.2 รายละเอียดแบบสอบถาม

รายละเอียดของแบบสอบถามเรื่องศึกษาระดับพฤติกรรมของฟิทยะตุลฮักสอดคล้องกับการตระ
วะฮฺของท่าน นบีมุฮัมมัด (ศ.ล.) มีทั้งหมด 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งคำถามใน
รูปแบบให้เลือกคำตอบที่ตรงกับสภาพจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม มีทั้งหมด 6 ข้อ ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3)
ระดับการศึกษาด้านสามัญศึกษา 4) ระดับการศึกษาด้านอิสลามศึกษา 5) จังหวัด และ 6) ชุมชนที่อาศัยตอนที่ 2
คำถามเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมของกลุ่มฟิทยะตุลฮัก มีทั้งหมด 15 ข้อ และตอนที่ 3 ความคิดเห็นและ
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการทําวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากอัลกุรอาน และหะดีษตลอดจนค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมจาก
หนังสือ ตำรา บทความและเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต และสื่อข้อมูลออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับการ
เผยแผ่ของท่าน นบีมุฮัมมัด (ศ.ล.) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analyze)

3.2 ข้อมูลเชิงภาคสนาม

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงภาคสนาม ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย โดยมีขั้นตอนการ
วิเคราะห์ดังนี้

3.2.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามมา
จัดเป็นหมวดหมู่แล้วหาค่าร้อยละแต่ละด้าน หลังจากนั้นนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ตารางและการ
บรรยายตามตารางที่นำเสนอ

3.2.2 การวิเคราะห์และประมวลผลแบบสอบถามในตอนที่ 2 หาค่าเฉลี่ยด้วย
เครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์โดยหาค่า (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(Standard Deviation : S.D) จากข้อมูลที่ได้รับจากผู้ประเมินในแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้กำหนดระดับคะแนน
ความคิดเห็นดังต่อไปนี้

5	หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ใช้เกณฑ์การประเมินผลโดยการหาค่าเฉลี่ย แบ่งระดับออกเป็น 5 ระดับชั้น โดยการหาช่วงกว้างของ อันตรภาคชั้น (คะแนน 1-5) และคำนวณจากสูตรดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555) การแปลผลคำถามแบบประเมินค่า (Rating Scale) โดยวิธีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องศึกษาระดับพฤติกรรมของพิตยะตุลย์กสอคล้องกับการตะวะฮ์ของท่าน นบีมุฮัมมัด (ศ.ล.) มีดังนี้

1. รูปแบบและวิธีการตะวะฮ์ของท่านนบีมุฮัมมัด (ศ.ล.) ผลการวิจัยพบว่า ท่านนบีมุฮัมมัด (ศ.ล.) เกิดในตระกูลที่มีเกียรติสูงสุดในอาหรับคือบ้านฮาซิม อัลลอฮ์ (ช.บ.) ได้แต่งตั้งให้ท่านนบีมุฮัมมัด (ศ.ล.) เป็นศาสนทูตเมื่ออายุ 40 ปี ท่านเริ่มตะวะฮ์แบบลับๆ โดยใช้บ้านของอัครอม อิบน์อัครอม ในการอบรมศาสนา เมื่อได้รับวะฮ์ให้ตะวะฮ์ศาสนาอย่างเปิดเผย ท่านได้ประกาศอิสลามอย่างเป็นทางการเพื่อเชิญชวนผู้ที่ปฏิเสธศาสนาให้เข้ารับศาสนาอิสลาม หลังจากนั้นการตะวะฮ์ที่เมืองมักกะฮ์เป็นอันไม่ปลอดภัยแก่ตัวท่านเองและบรรดามุสลิมทั้งหลาย ท่านได้รับวะฮ์ให้อพยพไปยังเมืองมาดีนะฮ์ ผลงานที่โดดเด่นมากที่สุดคือการสร้างฐานการเผยแผ่อิสลาม สร้างมัสยิดเพื่อเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ การตะวะฮ์ของท่านนบีมุฮัมมัด (ศ.ล.) ไม่เพียงแค่นั้น ท่านยังใช้บุคลิกภาพที่ดีของท่านในการเผยแผ่อิสลามอีกด้วย

2. ระดับพฤติกรรมของกลุ่มพิตยะตุลย์กสอคล้องกับการตะวะฮ์ของท่านนบีมุฮัมมัด (ศ.ล.) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับพฤติกรรมของพิตยะตุลย์กสอคล้องกับการตะวะฮ์ของท่านนบีมุฮัมมัด (ศ.ล.)

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	($\bar{x}$)	(S.D.)	ระดับ
1	ท่านเป็นคนที่มีความรักชาติสูงมากกับทุกคน	3.89	1.02	มาก
2	ท่านเป็นคนที่ชอบสร้างความเป็นมิตรต่อทุกคน	4.04	0.72	มาก
3	ท่านมักให้คำสอนและข้อคิดควบคู่กับการเผยแผ่ศาสนา	3.90	0.72	มาก
4	ท่านมีรูปแบบการเผยแผ่ศาสนาด้วยการเริ่มอบรมให้คนใกล้ชิดก่อนเสมอ	3.75	0.84	มาก
5	ท่านมีความเสียสละทั้งร่างกาย จิตใจและทรัพย์สินในการเผยแผ่	3.67	0.86	มาก

ศาสนา				
6	ท่านมีวิธีการเผยแผ่โดยใช้หลักจริยมารยาทที่ดีในการเผยแผ่ศาสนา	4.02	0.64	มาก
7	ท่านใช้สื่อที่เหมาะสมในการเผยแผ่ศาสนา	3.52	0.89	ปานกลาง
8	ท่านไม่เลือกชนชั้นวรรณะ	3.80	0.83	ปานกลาง
9	ท่านมักสร้างความรู้จักกับบุคคลก่อนการเผยแผ่ศาสนาเสมอ	3.74	0.86	ปานกลาง
10	ท่านใช้หลักความจริงตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลามในการเผยแผ่ศาสนาเสมอ	4.32	0.70	มากที่สุด
11	ท่านมีความซื่อสัตย์และจริงใจในการเผยแผ่ศาสนา	4.19	0.63	มาก
12	ท่านไม่หมดหวังเมื่อผู้คนไม่ตอบรับการเผยแผ่และท่านจะแสวงหาโอกาสใหม่ในการเผยแผ่ศาสนา	3.81	0.78	มาก
13	ท่านไม่โอ้อวดตัวเองเมื่อท่านอยู่ในหมู่คนจำนวนมาก	3.90	0.66	มาก
14	ท่านมีความมุ่งมั่นต่อสู่ทุกวิถีทางต่อการเผยแผ่ศาสนา	4.07	0.73	มาก
15	ท่านใช้รูปแบบในการเผยแผ่ศาสนาด้วยการออกจากหมู่บ้านของตนเพื่อเทศนาหลักคำสอน	3.05	0.98	ปานกลาง
รวม		3.84	0.79	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการวิจัย ระดับพฤติกรรมของพิชิตะตุลฮักสอดคล้องกับการตะวะฮ์ของท่านปมูฮัมมัด (ศ.ล.) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. การเผยแผ่ศาสนาของท่านนบีมุฮัมมัด (ศ.ล.) นั้น ท่านได้รับหน้าที่เป็นศาสนทูตเพื่อประกาศศาสนาอิสลามเมื่ออายุ 40 ปี ท่านเริ่มเทศนาคำสอนของอิสลามในหมู่ประชาชนที่เมืองมักกะฮ์โดยการเชิญชวนอย่างลับๆ และเปิดเผย การเผยแผ่แบบลับๆ เป็นเวลา 3 ปี เพื่อความปลอดภัยของท่านเองและคนอื่นๆ โดยที่ท่านได้ใช้วิธีการต่างๆ คือ ท่านเริ่มชักชวนและเผยแผ่หลักคำสอนให้หมู่ญาติพี่น้องของท่านก่อน ได้อบรมสั่งสอนบรรดาศอฮาบะฮ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ยุทธนา เกื้อกูล (2550) พบว่า ท่านนบีมุฮัมมัด (ศ.ล.) ได้อบรมสั่งสอนบรรดาศอฮาบะฮ์อย่างลับๆ เป็นเวลา 3 ปี เนื่องจากการเกรงว่าชาวกุเรซจะทราบความจริงจนทำให้เกิดอันตรายต่อชีวิตพวกเขา หลังจากนั้นท่านเริ่มใช้รูปแบบการเผยแผ่แบบเปิดเผย ท่านจึงเริ่มประกาศอิสลามอย่างเป็นทางการ โดยที่ท่านใช้หลักจริยธรรมที่ดีของท่านเพื่อที่จะให้ผู้คนได้รู้ว่าท่านไม่ได้พูดเพียงอย่างเดียว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย เมื่อท่านรู้ว่าการเผยแผ่ศาสนาที่เมืองมักกะฮ์ไม่ปลอดภัยและท่านได้รับคำบัญชาจากอัลลอฮ์ (ช.บ.) เพื่ออพยพไปยังเมืองมาดีนะฮ์ ท่านนบีมุฮัมมัด (ศ.ล.) ได้สร้างรัฐอิสลามที่เมืองมาดีนะฮ์ จึงทำให้อิสลามรุ่งเรือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย อิบรอฮีม มายูดีน (2560) พบว่า การเผยแผ่ของท่านนบีมุฮัมมัด (ศ.ล.) ได้สร้างรัฐอิสลามเริ่มที่เมืองมาดีนะฮ์ นับว่าเป็นการสร้างรากฐานที่สำคัญของรัฐอิสลามเพื่อแสดงให้เห็นถึงความมีมนุษยธรรม ความยุติธรรม เสรีภาพใน

การนับถือศาสนาและความร่วมมือกันของประชาชาติอิสลาม หลังจากอพยพได้ 2 ปี ความชัยชนะของอิสลามก็ได้ปรากฏขึ้นที่เมืองมาดีนะฮ์

2. ผลจากการศึกษาพฤติกรรมของฟิทยะตุลฮักสอดคล้องกับการตะวะฮ์ของท่านบีมุฮัมมัด (ศ.ล.) โดยรวมอยู่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79 พฤติกรรมที่กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การใช้หลักความจริงตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลามในการเผยแผ่ศาสนาเสมอ ค่าเฉลี่ย 4.32 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.70 ในศาสนาอิสลามไม่ว่าจะทำอะไรในการใช้ชีวิตของตัวเองหรือเผยแผ่ศาสนาให้ผู้อื่น ควรที่จะใช้หลักความเป็นจริงตามบทบัญญัติในอิสลามเพราะศาสนาอิสลามถูกกำหนดให้เดินทางตามแนวทางของอัลกุรอาน ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้เนื่องจากว่า กลุ่มฟิทยะตุลฮักเป็นกลุ่มที่อยู่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ถูกอบรม สั่งสอนในเรื่องของศาสนาตั้งแต่เยาว์วัยจึงทำให้กลุ่มฟิทยะตุลฮักมีความรู้พื้นฐานและปลูกฝังไว้ให้กระทำตามหลักของศาสนาอิสลามเพื่อเป็นแนวทางตามท่านบีมุฮัมมัด (ศ.ล.) ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของอับดุลลอฮ์มาลิก หมดเระ (2556) พบว่า บุคคลที่ดูแลเยาวชนมุสลิมทั้งในเขตเมืองและหมู่บ้านล้วนแต่มีผู้นำมุสลิมที่คอยกำกับดูแลเยาวชนมุสลิมให้อยู่ในกรอบตามหลักการศาสนาอิสลามไม่ว่าจะเป็นผู้นำศาสนาและผู้นำท้องถิ่นมีการดำเนินการตามบทบาทและโครงสร้างหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบไว้อย่างชัดเจนโดยแต่ละชุมชนจะมีวิธีการที่แตกต่างกันในแต่ละชุมชนขึ้นอยู่กับบริบทของชุมชนและความสามารถของผู้นำมุสลิมซึ่งแสดงว่าผู้นำมุสลิมเป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างมากในการดูแลเยาวชนตามวิถีแห่งศาสนาอิสลาม ดังนั้นผู้นำมุสลิมต้องปลูกฝังจิตสำนึกของเยาวชนให้มีวิถีชีวิตแนวทางของอิสลามต้องร่วมกันสร้างสังคมอิสลามที่สมบูรณ์แบบตามแนวทางของอิสลามและต้องร่วมกันสร้างผู้นำมุสลิมรุ่นใหม่ตามแนวทางของอิสลามในขณะที่หน่วยงานภาครัฐต้องสนับสนุนผู้นำมุสลิมให้มีบทบาทในการดูแลเยาวชนมุสลิมส่วนพ่อแม่ผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมกับผู้นำมุสลิมในการดูแลเยาวชนตามแนวทางของอิสลามและเยาวชนมุสลิมก็ต้องให้ความร่วมมือกับผู้นำมุสลิมในกิจกรรมการดูแลเยาวชนด้วยเช่นกัน

รองลงมา พฤติกรรมที่กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับมาก มีทั้งสิ้น 10 พฤติกรรมประกอบด้วย เป็นคนที่สัจจะรักษาสัญญากับทุกคน เป็นคนที่ชอบสร้างความเป็นมิตรต่อทุกคน มักให้คำสอนและข้อคิดควบคู่กับการเผยแผ่ศาสนา มีรูปแบบการเผยแผ่ศาสนาด้วยการเริ่มอบรมให้คนใกล้ชิดตัวก่อนเสมอ มีความเสียสละทั้งร่างกาย จิตใจและทรัพย์สินในการเผยแผ่ศาสนา มีวิธีการเผยแผ่โดยใช้หลักจริยมารยาทที่ดีในการเผยแผ่ศาสนา มีความซื่อสัตย์และจริงใจในการเผยแผ่ศาสนา ไม่หมดหวังเมื่อผู้คนไม่ตอบรับการเผยแผ่และท่านจะแสวงว่าโอกาสใหม่ในการเผยแผ่เสมอ ไม่โอ้อวดตัวเองเมื่ออยู่ในหมู่คนจำนวนมาก และมีความมุ่งมั่นต่อผู้ทุกวิธีการต่อการเผยแผ่ศาสนา ผลวิจัยดังกล่าวนี้ สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของกลุ่มฟิทยะตุลฮักมีความเข้าใจและสามารถนำหลักการคำสอนอิสลามปฏิบัติใช้ในชีวิตประจำวันโดยเฉพาะในด้านการอุทิศตนเป็นจิตอาสาเผยแผ่ศาสนาแก่ชุมชน และประพฤติตนตามแบบอย่างนบีมุฮัมมัด (ศ.ล.) แท้จริงศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่ทำให้ความสำคัญเรื่องความเป็นแบบอย่างที่ดี เพราะท่านนบีมุฮัมมัด (ศ.ล.) เองก็เป็นคนที่มีมารยาทที่ดี ดังปรากฏในบทฮาดิษจากอับดุลลอฮ์ บินอัมร์ ความว่า ท่านนบีมุฮัมมัด (ศ.ล.) ไม่เคยเป็นคนหยาบช้ำและไม่เคยเป็นคนที่พูดจาหยาบคาย และท่านกล่าวได้ว่า แท้จริง ผู้ที่ดีที่สุดในหมู่สุเจ้า คือ ผู้ที่มีอุปนิสัยดีที่สุดในฮาดิษข้างต้นผู้วิจัยมองเห็นว่ามารยาทที่ดีนั้นเป็นส่วนหนึ่งในการที่ผู้อื่นมองว่าเราเป็นคนดี

รองลงมาพฤติกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีความเสียสละทั้งร่างกาย จิตใจและทรัพย์สินในการเผยแผ่ศาสนา ใช้สื่อที่เหมาะสมในการเผยแผ่ศาสนา ไม่เลือกชนชั้นวรรณะในการเผยแผ่ศาสนา มักสร้างความรู้ให้กับบุคคลก่อนการเผยแผ่เสมอ และใช้รูปแบบในการเผยแผ่ศาสนาด้วยการออกจากหมู่บ้านของตนเพื่อเทศนาหลักคำสอนของอิสลาม ผลวิจัยดังกล่าวสอดคล้องค่าให้การสัมภาษณ์โดยตัวแทนกลุ่มพิทยะตุลฮักว่า สมาชิกส่วนใหญ่อยู่ในสถานะวัยรุ่น กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท บางคนยังไม่มีอาชีพหลักที่มั่นคง ดังกล่าวมีส่วนทำให้การขับเคลื่อนงานดะวะฮฺติดขัดไปบ้าง แต่อย่างไรก็ตามทุกคนต่างช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่องานอุมมะฮฺบรรรูเปาะประสงค์ที่คาดหวังไว้ อย่างไรก็ตามเทคนิคการถ่ายทอดองค์ความรู้หรือการดะวะฮฺควรให้สอดคล้องกับบริบทและกาลเวลาโดยเฉพาะการใช้สื่อโซเชียลมีเดีย ยุทธนา เกื้อกูล (2550) ได้กล่าวไว้ในวิจัยว่า เทคนิคการสอนของท่านนบีมุหัมมัด (ศ.ล.) มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะและมีความหลากหลาย เช่นเดียวกันซึ่งประกอบไปด้วยเทคนิคที่สำคัญ ได้แก่ เทคนิคการสอนแบบค่อยเป็นค่อยไปที่ละขั้นตอน เทคนิคการให้ความสำคัญต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล เทคนิคการสร้างความสนใจ เทคนิคการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน เทคนิคการสร้างความเป็นมิตรกับผู้เรียน เทคนิคการสอนแบบหยอกล้อ เทคนิคการสอนโดยการเงี่ยบและยอมรับ เทคนิคการสอนโดยการสาบานยืนยัน เทคนิคการสอนแบบเน้นย้ำ และเทคนิคการสอนตามกาลเทศะ จะเห็นได้ว่าท่านนบีมุหัมมัด (ศ.ล.) มิได้จำกัดวิธีสอนวิธีใดวิธีหนึ่งเป็นการเฉพาะเจาะจงในการสอนแต่ละครั้งของท่าน แต่ท่านจะใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละบทเรียนและตามสถานการณ์ที่หลากหลายดังนั้นวิทยาการสอนของท่านจึงเป็นวิทยาการสอนที่สมบูรณ์และได้ถ่ายทอดจวบจนมาถึงปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เพื่อเพิ่มศักยภาพของสมาชิกกลุ่มพิทยะตุลฮักควรมีการจัดอบรมเสริมทักษะภาวะผู้นำทักษะการดะวะฮฺ แก่สมาชิกกลุ่มดังกล่าวและหมั่นพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ
2. เพื่อการขับเคลื่อนงานดะวะฮฺอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนควรมีแหล่งทุนสนับสนุนงานดะวะฮฺและมีการวางแผนการรับมือกับปัญหาทั้งระยะสั้นและระยะยาว

ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการสำรวจความพึงพอใจของชุมชนต่อพฤติกรรมดะวะฮฺของกลุ่มพิทยะตุลฮักเพื่อสามารถนำไปปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่องต่อไป
2. ศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคที่พบเจอตลอดการดะวะฮฺในแต่ละพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

กานีชา ลาเต๊ะมะหะมะ. (2556). ศึกษาความประเสริฐของท่านนบีมุหัมมัดตามที่ปรากฏในอัลกุรอาน. ยะลา : มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา.

- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- มะหะมัด คอยา และซาฟีอี อาดำ. (2562). ตะอวะฮ์ด้วยหลักอัลละศอฎียะฮ์ผ่านการนำเสนอคุณบะฮ์วันศุกร์. *วารสารอัล-นุร บัณฑิตวิทยาลัย*, 14(26): 29-38.
- ยุทธนา เกื้อกุล. (2550). *วิทยาการสอนของท่านนบีมุฮัมมัด*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี.
- อับดุลลอฮ์มาลีก หมัดเทระ. (2556). *การดูแลเยาวชนตามวิถีแห่งศาสนาอิสลามของผู้นำมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี.
- อิบรอฮีม มายุดิน. (2560). *วิเคราะห์วิธีการตะอวะฮ์ของท่านนบีมุฮัมมัดในการพัฒนาสังคมยุคปัจจุบันผ่านกระบวนการตะอวะฮ์ดับลิสม์*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี.
- อุษณี แวอุเซ็ง, สุชาลิณี บุญญาพิทักษ์ และวัลลยา ธรรมอภิบาล อินทนิล. (2560). *การพัฒนาค่ายเพื่อเสริมสร้างทักษะการจัดการปัญหาชุมชนสำหรับเยาวชนในจังหวัดนราธิวาส*. *วารสารอัล-นุร บัณฑิตวิทยาลัย*, 12(22): 11-21.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาฮัตตารีกเรื่องอุลูลอัซมียโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
(E-book) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

The Development of Learning Achievement on al-Tarikh Subject in Ulul al-Azmi
by Electronic Book for Primary School Students, Year 5

อาดิละห์ ลือแบบราเหิง¹

Adeelah Luabaebraheng¹

ยามี่ละห์ โต๊ะแม¹

Jameelah Tokmae¹

มูหำหมัดสุไหมี เฮงยามา¹

Muhammadsuhaimi Heangyama¹

(Received: February 11, 2021; Revised: March 18, 2021; Accepted: May 25, 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่องอุลูลอัซมียรายวิชาฮัตตารีกสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์คุณภาพ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาฮัตตารีกเรื่องอุลูลอัซมียโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาฮัตตารีกเรื่องอุลูลอัซมียโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนโรงเรียนบ้านกระโด จำนวน 19 คน ที่เรียนในภาคการศึกษาที่ 1/2563 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่องอุลูลอัซมีย 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาฮัตตารีก จำนวน 30 ข้อ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาฮัตตารีก โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่องอุลูลอัซมียมีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 83.25/85.96 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานกำหนดไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาฮัตตารีกโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ รายวิชาฮัตตารีกโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง อุลูลอัซมีย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($t = 4.36$, $\sigma = 0.10$)

คำสำคัญ : การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาฮัตตารีก อุลูลอัซมีย หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

1สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

¹ Islamic Studies Program, Yala Rajabhat University

ABSTRACT

The purpose of this research aims to; 1) Develop and evaluate the efficiency of electronic book in Ulul al-Azmi on al-Tarikh subject for primary school students, year 5 based on the efficiency criteria of 80/80. 2) Compare learning achievement between before and after learning on al-Tarikh subject in Ulul al-Azmi by electronic book. 3) Investigate the students' satisfaction of learning on al-Tarikh subject in Ulul al-Azmi by electronic book. The samples were used 19 students of Ban Krado School in the 1st semester of academic year 2020. The instruments were used; 1) Electronic book on al-Tarikh subject in Ulul al-Azmi. 2) 30 multiple choices questions of achievement test on al-Tarikh subject. 3) Questionnaire on students' satisfaction. The data were analyzed by mean (μ) percentage, standard deviation (σ) and t-test. The findings of the research were; 1) The efficiency of the electronic book in Ulul al-Azmi had an overall was at 83.25 / 85.96, which was higher than the standard criteria. 2) The learning achievement on al-Tarikh subject after using electronic book in Ulul al-Azmi was higher than before learning with the statistical significant at .05. 3) The students satisfaction towards the learning by using electronic book in Ulul al-Azmi on al-Tarikh subject was high level at $\mu = 4.36$, $\sigma = 0.10$.

Keywords: The Development of Learning Achievement, al-Tarikh Subject, Ulul al-Azmi, Electronic Book

บทนำ

หลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อิสลามศึกษาใน 8 สาระการเรียนรู้ ได้แก่ อัลกุรอาน อัลหะดีษ อัลอะกีดะฮ์ (หลักศรัทธา) อัลฟิคุฮ์ (ศาสนบัญญัติ) อัตตารีค (ศาสนประวัติ) อัลอัคลาก (จริยธรรม) ภาษาอาหรับ ภาษามลายู/ภาษาอาหรับเสริม และในสาระการเรียนรู้ที่ 2 หลักสูตรอิสลามศึกษาได้ กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ว่า ผู้เรียนต้องรักการอ่านอัลกุรอาน รักการละหมาด รักความสะอาด มีมารยาทแบบอิสลาม มีความรับผิดชอบ นอกจากนั้นหลักสูตรอิสลามศึกษาได้กำหนดมาตรฐานว่า ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ความหมาย ความสำคัญ หลักการ หลักคำสอน ท่องจำอัลหะดีษ ยึดมั่นและนำไปปฏิบัติ ในการดำเนินชีวิต แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรอิสลามศึกษานี้ให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิตตามหลักอิสลามได้อย่างถูกต้อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

รายวิชาอัตตารีคหรือประวัติศาสตร์ เป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องราว เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในอดีตหรือในยุคสมัยต่างๆ เพื่อให้เข้าใจถึงพื้นฐานของมนุษย์ วิวัฒนาการของมนุษย์และสังคม รวมทั้งความสำเร็จและข้อผิดพลาดของมนุษย์เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์และแก้ปัญหาของสังคมปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ของวิชาอัตตารีคคือเข้าใจประวัติ ความเป็นมา ความสำคัญของแต่ละยุคสมัยทาง

ประวัติศาสตร์อิสลาม สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ และเกิดความตระหนักในการนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและสอบถามวิทยากรอิสลามแบบเข้มการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา อดตารีคของนักเรียนโรงเรียนบ้านกระโด พบว่า มีนักเรียนบางส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เนื่องจาก นักเรียนขาดความสนใจในการเรียน ขาดความกระตือรือร้น ความพึงพอใจในการเรียนรู้ และผู้เรียนมีความแตกต่างในการเรียนรู้ ซึ่งหากปล่อยให้สภาพดังกล่าวเกิดขึ้นโดยไม่ได้รับการป้องกันหรือแก้ไข ก็จะทำให้ผู้เรียนไม่มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับวิชาอดตารีค และการเปรียบเทียบผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ประจำปีการศึกษา 2562 ระดับอิสลามศึกษาตอนต้น สารการเรียนรู้อดตารีคของโรงเรียนในจังหวัดปัตตานี ในปีการศึกษา 2561 ได้คะแนน 50.65 และปีการศึกษา 2562 ได้คะแนน 36.82 (สำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี, 2563) แสดงให้เห็นว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ระดับอิสลามศึกษาตอนต้น สารการเรียนรู้อดตารีค คะแนนมีการลดลง เนื่องจากนักเรียนไม่มีความตั้งใจและความสนใจในการเรียน อีกทั้งความพร้อมของสื่อต่างๆ ที่ใช้ในการเรียนไม่สนับสนุน จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลง ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนจำเป็นต้องมีการใช้สื่อหรือเทคนิคต่างๆ มาใช้ในการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จะช่วยให้การสอนของครู และการเรียนของนักเรียน มีประสิทธิภาพ คือ กระบวนการเรียนการสอนตามแนวการสอนใหม่ ซึ่งจำเป็นต้องนำสื่อหรือเครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสมเข้ามาช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจ และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ผู้สอนจะต้องใช้ความรู้ความสามารถและเทคนิคต่างๆ ในการจูงใจผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น และในปัจจุบันสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นสื่อหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มแรงกระตุ้นให้นักเรียนสนใจการเรียนในยุคดิจิทัลนี้ (แสงเดือน ทวีสิน, 2545)

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หรือ E-Book เป็นสื่อการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่มีการจัดระบบการนำเสนอเนื้อหา และกิจกรรมเสริมการเรียนรู้เป็นอย่างดี ให้ผู้เรียนสามารถอ่านและเรียนรู้เนื้อหาสาระในเล่มได้ตามความสนใจ และความแตกต่างของแต่ละบุคคล เปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้ฝึกทักษะหรือแบบฝึก แล้วสามารถตรวจสอบความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองจากโปรแกรมที่มีอยู่ในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (จิระพันธ์ เดมะ, 2545) และ เสาวลักษณ์ ญาณสมบัติ (2545) ได้กล่าวว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้เรียนจากเครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ในวงการการศึกษาเพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ที่จะนำสื่อเข้าไปบรรจุในรูปแบบดิจิทัล ทั้งนี้เพื่อลดข้อจำกัดจากการอ่านหนังสือปกติทั่วไป บทบาทของผู้สอนที่มีการเปลี่ยนแปลงไปเน้นหนักทางด้านเทคโนโลยีหาความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถ วิธีสอนที่หลากหลายตามสภาพเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างกว้างขวาง จากการศึกษาพบว่า การนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ เป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ให้ความสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของครุชิต มัลลวงค์ (2540) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไว้ว่า ช่วยให้นักเรียนสามารถย้อนกลับเพื่อทบทวนบทเรียน หากไม่เข้าใจและสามารถเลือกเรียนได้ตามเวลาและสถานที่ที่ตนเองสะดวก การตอบสนองที่รวดเร็วของคอมพิวเตอร์ที่ให้ทั้งสีสัน ภาพและเสียงทำให้เกิดความตื่นเต้นและไม่เบื่อหน่าย ช่วยในการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ลดเวลา ลดค่าใช้จ่ายสนองความต้องการ

และความสามารถของบุคคล มีประสิทธิภาพที่จะช่วยให้นักเรียนบรรลุเป้าหมาย นักเรียนสามารถเลือกเรียนหัวข้อที่สำคัญข้อใดก่อนก็ได้ และสามารถย้อนกลับไปกลับมาในจุดเริ่มต้นใหม่ได้อย่างรวดเร็ว สามารถแสดงทั้งข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวและเสียงได้พร้อมกัน หรือจะเลือกให้แสดงอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ เสริมสร้างนักเรียนให้เป็นผู้มีเหตุผล มีความคิดทักษะที่เป็น *logical* เพราะการโต้ตอบกับเครื่องคอมพิวเตอร์ต้องทำอย่างมีขั้นตอน มีระเบียบ และมีเหตุผลพอสมควร เป็นการฝึกลักษณะนิสัยที่ดีให้กับนักเรียน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โรงเรียนจำเป็นต้องมีความพร้อมทางด้านเครื่องคอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ต เพราะคอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ตเป็นตัวกลางในการแสดงผล ถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ถ้าหากโรงเรียนไม่มีความพร้อมในเรื่องนี้ก็ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นแนวทางอย่างหนึ่งที่สามารถใช้ในทุกช่วงโอกาสและในช่วงที่มีวิกฤต ซึ่งนักเรียนไม่จำเป็นต้องมาโรงเรียน นักเรียนสามารถเรียนด้วยตัวเองที่บ้านได้ สามารถจะเปิดอ่านเวลาใดก็ได้ ไม่จำเป็นต้องรอคุณครูมาสอน ทำให้นักเรียนมีความสะดวกมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่องอุลูลฮัมมียเป็นสื่อที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัตตาริคได้เป็นอย่างดี เนื่องจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อรูปแบบหนึ่ง ที่จะสร้างความน่าสนใจ ความแปลกใหม่ในเนื้อหาการเรียนการสอนรายวิชาอัตตาริคทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรายวิชาอัตตาริคมากยิ่งขึ้น ให้ความสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ทำให้ไม่รู้สึกเบื่อ มีความสนุกสนาน และยังสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัตตาริคให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งช่วยให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจต่อการเรียนเพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่องอุลูลฮัมมียรายวิชา อัตตาริค สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชา อัตตาริค เรื่องอุลูลฮัมมีย โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book)
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัตตาริค เรื่องอุลูลฮัมมียโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book)

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ขอบเขตการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนในโรงเรียนบ้านกระโด อำเภอกะโด จังหวัดปัตตานี จำนวน 19 คน ได้มาโดยใช้การสุ่มเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

รายวิชาอัตตาริศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องอุลูลฮัมมี โดยแบ่งเป็น 6 เรื่องย่อย รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เนื้อหารายวิชาอัตตาริศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องอุลูลฮัมมี

แผนการจัดการเรียนรู้	เรื่อง	เวลาที่ใช้ (ชั่วโมง)
1	เรื่องความหมายและความสำคัญของอุลูลฮัมมี	จำนวน 2 ชั่วโมง
2	เรื่องนบีโนฮ	จำนวน 2 ชั่วโมง
3	เรื่องนบีอิบรอฮีม	จำนวน 2 ชั่วโมง
4	เรื่องนบีมุซา	จำนวน 2 ชั่วโมง
5	เรื่องนบีอีซา	จำนวน 2 ชั่วโมง
6	เรื่องนบีมุฮัมมัด (ศ.ล.)	จำนวน 2 ชั่วโมง
รวม		12 ชั่วโมง

1.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยดำเนินการทดลองในภาคการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2563 เป็นเวลา 12 ชั่วโมง

1.4 ขอบเขตด้านตัวแปร

ผู้วิจัยได้กำหนด 2 ตัวแปรในการทำวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรต้น คือหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่องอุลูลฮัมมี และตัวแปรตาม คือ 1) ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่องอุลูลฮัมมีรายวิชาอัตตาริศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์คุณภาพ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้รายวิชาอัตตาริศาสตร์เรื่องอุลูลฮัมมีโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ก่อนเรียน-หลังเรียน) และ 3)พึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัตตาริศาสตร์เรื่องอุลูลฮัมมีโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book)

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

- 2.1.1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่องอุลูลฮัมมี
- 2.1.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาอัตตาริศาสตร์ของนักเรียน
- 2.1.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาอัตตาริศาสตร์

2.2 วิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

- 2.2.1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่องอุลูลฮัมมี

วิธีการสร้างและหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่องอุลูลฮัมมี
มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.2.1.1 ศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.2.1.2 ศึกษาวิธีการสอนรายวิชาอัตตารีค และศึกษาวิธีการสร้างหนังสือ
อิเล็กทรอนิกส์ (E-book) แบบต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้าง

2.2.1.3 ร่างโครงเรื่องให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้
เพื่อนำมาสร้างเป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book)

2.2.1.4 จัดทำ Flowchart และจัดทำแผนผังโครงสร้างการออกแบบ
หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ

2.2.1.5 สร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์และออกแบบระบบหนังสือ
อิเล็กทรอนิกส์ (E-book) โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book)

2.2.1.6 ผู้วิจัยทำการปรับปรุงแก้ไขหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ตามคำแนะนำของ
อาจารย์ที่ปรึกษา

2.2.1.7 นำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่องอุลูลฮัมมีที่ผ่านการ
ตรวจสอบจาก อาจารย์ที่ปรึกษา ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประเมินคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-
book) เรื่องอุลูลฮัมมี ซึ่งผลการประเมินคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องอุลูลฮัมมี พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ
ประเมินให้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องอุลูลฮัมมี มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.22$)

2.2.1.8 นำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) มาปรับปรุงแก้ไขตาม
ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ

2.2.1.9 นำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านละหารยามู จำนวน 19 คน เพื่อหาประสิทธิภาพ และนำมาปรับปรุงตามความ
เหมาะสม

2.2.1.10 จัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ที่สมบูรณ์สำหรับใช้ในการ
วิจัย

2.2.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัตตารีคโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
(E-book) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ดังนี้

2.2.2.1 ศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษาแกนกลาง พ.ศ. 2551 สารการเรียนรู้
รายวิชาอัตตารีค ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและการวัด
ประเมินผล

2.2.2.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบเพื่อเป็นแนวทางในการสร้าง
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.2.3 วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้สาระการเรียนรู้รายวิชา
ฮัตตารีค ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อกำหนดจำนวนข้อสอบที่ต้องการวัดให้ครอบคลุม

2.2.2.4 สร้างแบบทดสอบตามจุดประสงค์เชิงความรู้ด้านความเข้าใจให้
ครอบคลุมเนื้อหา 30 ข้อ

2.2.2.5 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอ
คำแนะนำและปรับปรุงแก้ไข เนื้อหา การใช้ภาษา คำถามและเวลา แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบ
คุณภาพของเครื่องมือ (IOC: Index of Item Objective Congruence) นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อุลูลัฮมียะ โดยเลือกแบบทดสอบที่มีค่าความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.66 ขึ้น
ไป และข้อสอบไม่ผ่านเกณฑ์ นำไปปรับปรุง

2.2.2.6 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านการประเมินแล้วไปทดลอง
ใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านละหารยามู จำนวน 19 คน

2.2.2.7 นำผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาวิเคราะห์ค่าอำนาจ
จำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยค่าอำนาจจำแนก (r) ใช้ได้อยู่ระหว่าง 0.20-1.00 ซึ่ง
แบบทดสอบที่ได้มีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.42-79 และค่าความยากง่ายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนโดยค่าความยากง่าย (p) ที่ใช้ได้อยู่ระหว่าง 0.20-0.80 ซึ่งแบบทดสอบที่ได้มีค่าความยากง่าย (p)
ระหว่าง 0.27-76 คัดเลือกข้อสอบแต่ละข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกและค่าความยากง่ายผ่านเกณฑ์จำนวน 30 ข้อ

2.2.2.8 ทหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้
ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาฮัตตารีค เรื่องอุลูลัฮมียะ โดยใช้หนังสือ
อิเล็กทรอนิกส์ (E-book) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้งฉบับเท่ากับ 0.85 ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่มี
คุณภาพ

2.2.2.9 คัดเลือกข้อสอบมาใช้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยเลือกตาม
จำนวนที่ต้องการในแต่ละบทเรียนเพื่อใช้เป็นแบบทดสอบระหว่างเรียน และเลือกข้อสอบจำนวนที่ต้องการทั้งวิชา
เพื่อใช้เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งก่อนและหลังเรียน

2.2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอน
รายวิชาฮัตตารีคโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

2.2.3.1 ศึกษาวิธีการสร้างและหาคุณภาพแบบสอบถามความพึงพอใจของ
ผู้เรียนที่เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้

2.2.3.2 ร่างแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนตาม
แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book)

2.2.3.3 ร่างแบบสอบถามความพึงพอใจเป็นมาตราส่วนประมาณค่าจำนวน
10 ข้อ

2.2.3.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา
เพื่อขอคำแนะนำและปรับปรุงแก้ไข เนื้อหา การใช้ภาษา คำถามและเวลา แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ (IOC: Index of Item Objective Congruence) นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยเลือกแบบสอบถามที่มีค่าความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.05 ขึ้นไป ถือว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้อง

2.2.3.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผ่านการประเมินแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนไทยบ้านละหารยามู จำนวน 19 คน

2.2.3.6 จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ไว้ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการค้นคว้าวิจัย

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้สาระอัตราีต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างเรียนกับหลังเรียนตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้ค่า E1 /E2

3.1.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาอัตราีตโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book)

3.1.3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัตราีตโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book)

3.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

3.2.1 ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา คือ ค่า IOC (IOC: Index of Item Objective Congruence)

3.2.2 ค่าความยากง่าย (Difficulty) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.2.3 ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.3.1 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

3.3.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.3.3 ค่าที (t-test)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่องอุลูลฮัมมียรายวิชาอัตราีตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัตราีต เรื่องอุลูลฮัมมีย โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์คุณภาพ $E1/ E2 = 80/80$ รายละเอียดในตารางที่ 2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา
 อัตตาริค เรื่องอุลูลฮัมมี โดยใช้นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนที่	เรื่อง	ค่าประสิทธิภาพ			แปลผล
		E1	E2	E1/E2	
1	ความหมายและความสำคัญ ของอุลูลฮัมมี	83.51	85.26	83.51/85.26	มีประสิทธิภาพสูงกว่า เกณฑ์
2	นบีนูฮ	83.33	85.26	83.33/85.26	มีประสิทธิภาพสูงกว่า เกณฑ์
3	นบีอิบรอฮีม	83.33	86.32	83.33/86.32	มีประสิทธิภาพสูงกว่า เกณฑ์
4	นบีมูซา	83.51	85.26	83.51/85.26	มีประสิทธิภาพสูงกว่า เกณฑ์
5	นบีอีซา	82.28	86.32	82.28/86.32	มีประสิทธิภาพสูงกว่า เกณฑ์
6	นบีมุฮัมมัด	83.51	87.37	83.51/87.37	มีประสิทธิภาพสูงกว่า เกณฑ์
เฉลี่ยโดยรวม		83.25	85.96	83.25/85.96	มีประสิทธิภาพสูงกว่า เกณฑ์

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่องอุลูลฮัมมีรายวิชาอัตตาริค
 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 83.25/85.96 แสดงว่า การพัฒนาผลสัมฤทธิ์
 ทางกรเรียนรายวิชาอัตตาริค เรื่องอุลูลฮัมมี โดยใช้นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) สำหรับนักเรียนชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัตตาริคเรื่องอุลูลฮัมมี โดยใช้นหนังสือ
 อิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ดังปรากฏในตาราง
 ที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัตตาริคเรื่องอุลูลฮัมมี โดยใช้นหนังสือ
 อิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	คะแนนเต็ม	μ	Σ	t
ก่อนเรียน	19	30	16.15	3.07	11.08
หลังเรียน	19	30	25.78	1.87	

*p<0.5

จากตารางที่ 3 พบว่า คะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาอัตตารีก เรื่องอุลูลฮัมมีย โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ (μ) 16.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ (σ) 3.07 และคะแนนหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ (μ) 25.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ (σ) 1.87 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติที่ t-test คำนวณได้เท่ากับ 11.08 พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ รายวิชา อัตตารีก เรื่องอุลูลฮัมมียโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ รายวิชา อัตตารีก เรื่องอุลูลฮัมมียโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) (n=19)

ข้อที่	รายการประเมิน	μ	σ	การแปลผล	ลำดับที่
1	เนื้อหาที่น่าสนใจ	4.32	0.57	มาก	7
2	การนำเสนอเข้าใจง่าย	4.53	0.60	มากที่สุด	2
3	การสื่อความหมายของภาพช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้มากยิ่งขึ้น	4.47	0.60	มาก	3
4	ใช้ข้อความที่ง่ายต่อการเข้าใจ	4.42	0.59	มาก	5
5	เนื้อหาเหมาะสมสำหรับผู้เรียน	3.89	0.85	มาก	10
6	ตัวอักษร มีขนาดและสีที่ชัดเจน อ่านง่าย	4.32	0.80	มาก	8
7	ภาพที่แสดงมีขนาดเหมาะสม คมชัด สวยงาม	4.47	0.60	มาก	4
8	ความแปลกใหม่ของการจัดการเรียนรู้	4.58	0.49	มากที่สุด	1
9	เนื้อหาที่น่าสนใจสามารถให้ความรู้ที่มีประโยชน์	4.37	0.58	มาก	6
10	เวลาเหมาะสมกับเนื้อหา	4.26	0.64	มาก	9
เฉลี่ยโดยรวม		4.36	0.10	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ รายวิชา อัตตารีก เรื่องอุลูลฮัมมียโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ (μ) 4.36 มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ (σ) 0.10 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความแปลกใหม่ของการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ (μ) 4.58 มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ (σ) 0.49 และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เนื้อหาเหมาะสมสำหรับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ (μ) 3.89 มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ (σ) 0.85

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาฮัตตาริค เรื่องอุลูลฮัมยีย โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สามารถนำไปสู่การอภิปรายผลได้ ดังต่อไปนี้

1. ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่องอุลูลฮัมยียรายวิชาฮัตตาริคสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านกระโด มีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 83.25/85.96 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานกำหนดไว้ 80/80 เนื่องจากผู้วิจัยได้สร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ประกอบด้วย หน้าปก คำนำ สารบัญ เนื้อหา และบรรณานุกรม ซึ่งง่ายต่อการใช้งาน มีภาพประกอบที่สอดคล้องกับเนื้อหา เป็นการกระตุ้นความสนใจ ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑารัตน์ นาคมาลี และอภิชาต แดงจางกู (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ E-book ชุดประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนทิวาภิเศก ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ E-book ชุดประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.93/81.11 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดของ E1/E2 คือ 80/80 เนื่องจากในการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ชุดประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ได้ดำเนินการสร้างเสร็จแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเพื่อปรับปรุงให้ได้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีคุณภาพก่อนนำไปทดลองใช้ จึงมีผลทำให้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ชุดประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์มีความน่าสนใจ มีประโยชน์และสามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่าย อีกทั้งมีภาพประกอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาการเรียนที่ชัดเจน ภาพวิทัศน์ สีและขนาดตัวอักษรเหมาะสม สวยงามมองเห็นได้ง่าย ภาพวิทัศน์และเสียงประกอบ สามารถดึงดูดและกระตุ้นความสนใจของนักเรียน จึงเป็นผลให้ได้สื่อประเภทหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤตยา เจริญรุ่งเรือง จงกล แก่นเพิ่ม และศศิณาย ชนะมัย (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง นิทานพื้นบ้านอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง นิทานพื้นบ้านอาเซียน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.83/80.50 ซึ่งตามเกณฑ์ 80/80 เนื่องจากได้นำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านเทคนิคทำการประเมิน จากนั้นได้นำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่ปรับปรุงและแก้ไข แล้วนำไปทดลองกับนักเรียนหลายครั้งและทำให้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สามารถนำไปใช้ เป็นสื่อการเรียนการสอนได้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาฮัตตาริค เรื่องอุลูลฮัมยีย โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีความแตกต่างกันโดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 16.15 หลังเรียนเท่ากับ 25.78 ซึ่งคะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยที่สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ เป็นการเรียนรู้ที่สามารถทบทวนซ้ำได้และเรียนรู้ได้ตามความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของแวววิไล จำปาศักดิ์ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ลักษณะนาม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ลักษณะนามกลุ่มสาระการ

เรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ทางสถิติ 05 เนื่องมาจากการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้น เป็นสื่อการลอบที่มีการออกแบบที่น่าสนใจ มีเนื้อหาที่ไม่ซับซ้อน สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา มีสีสัน ภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว เสียง ขนาดอักขระที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ทั้งนี้เพราะหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และได้ผ่านการทดลองหาประสิทธิภาพและแก้ไขปรับปรุงอย่างถูกต้องตามเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจินตนา ไชยฤทธิ์ ประกอบ ไจมัน และ กรวรรณ สืบสม (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหนังสือนิทานอิเล็กทรอนิกส์เสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบหลังเรียนจาก ($\bar{X}$ = 33.22, S.D. = 3.43) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 22.41, S.D. = 3.70) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5 ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยผ่านการปรับปรุงแก้ไขและตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านเนื้อหา ด้านสื่อ และผ่านการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จึงทำให้หนังสือนิทานอิเล็กทรอนิกส์ มีความเหมาะสมทั้งทางด้านเนื้อหา ด้านสื่อ จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนสูงขึ้น

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัตตาริศ เรื่อง อุลูลัซมีียโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ = 4.36, σ = 0.10) เนื่องจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องอุลูลัซมีียเป็นสื่อการสอนแบบใหม่ ที่เป็นแรงดึงดูดความสนใจ สามารถทำให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนซ้ำได้หลายครั้งในเนื้อหาที่ยังไม่เข้าใจ ผู้เรียนเกิดความเพลิดเพลินและมีความสุขในการเรียนและมีความพึงพอใจต่อการเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของนงนุช สลับศรี (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบการ์ตูนเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดดอนตำราธรรม จังหวัดชลบุรี พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะผู้วิจัยมีการออกแบบให้เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียน นำเสนอเนื้อหาบทธรรมที่ยากต่อความเข้าใจให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น มีภาพประกอบที่ช่วยให้นักเรียนมีความสนใจมากขึ้น สื่อความหมายได้รวดเร็วชัดเจน ช่วยให้ง่ายต่อการเรียนรู้ ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของวิไลวรรณ เจือทอง เนติ เจริญวาเรศ และปกเกศ จุลสุคนธ์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รายวิชาท้องถิ่นของเรชาวาลพบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้จากการเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ท้องถิ่นของเรชาวาลพบุรี ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียน นักเรียนให้ความสนใจและตั้งใจเรียน เพราะได้เรียนรู้จากสื่อที่น่าสนใจ สร้างความสนุกสนาน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัตตาริศ เรื่องอุลูลัซมีีย โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่องอุลูลัซมีียรายวิชาอัตตาริศสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 83.25/85.96 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานกำหนดไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัตตาริค เรื่องอุลูลฮัมมี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ รายวิชาอัตตาริค เรื่อง อุลูลฮัมมีโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.36$, $\sigma = 0.10$)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการเพิ่มเวลาสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้เวลาเรียน และทำกิจกรรมได้อย่างเต็มที่
2. ครูต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้โดยทั่วถึง ส่งเสริม และให้กำลังใจแก่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ กับกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ หรือเนื้อหาอื่นๆ เพื่อติดตามดูประสิทธิภาพการสอนต่อไป
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อเปรียบเทียบการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ กับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบอื่นๆ
3. ควรมีการเปรียบเทียบความคงทนในการเรียนรู้ของผู้เรียนว่า การสอนวิธีใด ส่งผลต่อความคงทนในการเรียนรู้ได้ดีกว่ากัน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กฤตยา เจริญรุ่งเรือง จงกล แก่นเพิ่ม และศศิฉาย ชนะมัย. (2560). การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง นิทานพื้นบ้านอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม*, 8(2): 145-153.
- ครรชิต มัลลียงค์. (2540). *นวัตกรรมทางเทคโนโลยี 200 ทศนะไอที*. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- จินตนา ไชยฤทธิ์ ประกอบ ใจมั่น และกรวรรณ สืบสม. (2019). การพัฒนาหนังสือนิทานอิเล็กทรอนิกส์เสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารนาคนุตรปริทรรศน์*, 11(1): 17-126.
- จิระพันธ์ เดมะ. (2545). หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ Electronic Book. *วิทยบริการ*, 13(1): 2-7.
- จุฑารัตน์ นาคมาลี และ อภิชา แดงจำรูญ. (2563). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ E-book ชุดประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนทวีธาภิเศก. *งานประชุมวิชาการ*

- ระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 7 ประจำปี พ.ศ.2563 เรื่องนวัตกรรมเพื่อสุขภาพและสังคม ในยุคดิจิทัล.
- นนุช สลับศรี. (2563). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบการ์ตูนเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดดอนตำรังธรรม จังหวัดชลบุรี. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพนธ์*, 15(3): 99-108.
- วิไลวรรณ เจือทอง เนติ เกลียววาเรศ และปกเกศ จุลสุคนธ์. (2562). การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา ท้องถิ่นของเราชาวลพบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1. *วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 10(2): 53-66.
- แวรวีไล จำปาศักดิ์. (2560). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องลักษณะนามกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. *ปริญาการศึกษามหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยนเรศวร*.
- สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี. (2563). รายงานผลการทดสอบระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ปี การศึกษา 2562. เข้าถึงได้จาก : <http://ebook.opec.go.th>. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2563.
- เสาวลักษณ์ ญาณสมบัติ. (2545). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องนวัตกรรมการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*.
- แสงเดือน ทวีสิน. (2545). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ไทยแสงการพิมพ์.

أسلوب الشرط بأداة (إن) في القرآن الكريم (من الجزء الأول إلى الجزء العاشر) (دراسة نحوية تطبيقية)

The Method of the Condition with the Tool (If) in the Holy Quran (from the First Part to the Tenth Part) (An Applied Grammatical Study)

أمانى جىء عمر¹

Amani Che-uma¹

محمد حسين والينج¹

Muhammad Waleng¹

(Received: January 06, 2021; Revised: March 13, 2021; Accepted: May 09, 2021)

ملخص البحث

يهدف هذا البحث إلى 1) معرفة أسلوب الشرط والجزاء في اللغة العربية ، 2) استخراج فعل الشرط وجوابه بأداة (إن) في القرآن الكريم ، ويتبع هذا البحث المنهج الوصفي التحليلي ويطبقها على القرآن الكريم من الجزء الأول إلى الجزء العاشر . ونتيجة من ذلك على 1) إن الأسلوب الشرط والجزاء في اللغة العربية يتكون من ثلاثة أركان : وهي أداة الشرط ، وفعل الشرط ، وآخرها جواب الشرط ، وإن أدوات الشرط في اللغة العربية تقسم إلى قسمين : أولها أدوات التي تجزم ، وثانيها أدوات التي لم تجزم ، ومن أدوات الشرط التي تجزم فعلها وجوابها وهي (إن) ، 2) أن ورود أسلوب الشرط أو فعل الشرط وجوابه بأداة (إن) مائتين ثلاث وعشرين (223) مرة في القرآن الكريم من الجزء الأول إلى الجزء العاشر .

الكلمات المفتاحية : أسلوب الشرط ، أدوات الشرط (إن) ، القرآن الكريم .

ABSTRACT

This research aims to 1) knowing the method of the condition and the penalty in the Arabic language, 2) extracting the condition verb and its answer with the tool (if) in the Holy Quran, this research follows the descriptive and applied approach, then applies it to the Holy Quran from the first part to the tenth part. The study found that 1) The method of the condition and the penalty in the Arabic language consists of three pillars: the first is the conditional

¹ สาขาภาษาอาหรับนานาชาติ สถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

¹ International Arabic Language, Academy of Islamic and Arabic Studies, Princess of Naradhiwas University

instrument, the second is the condition verb, and the last is the response to the condition. And among the means of the condition that you assert its action and its answer, which is (if). 2) The occurrence of the condition method or the action of the condition and its response with the tool (if) twenty-three (223) times in the Holy Quran from the first part to the tenth part.

Keywords: the method of the condition, the tool (if), the Holy Quran.

المقدمة

إن الحمد لله، نحمده ونستعينه ونستغفره ونعوذ بالله من شرور أنفسنا ومن سيئات أعمالنا، من يهده الله فلا مضل له، ومن يضلل فلا هادي له، أشهد أن لا إله إلا الله، وأشهد أن محمداً عبده ورسوله، اللهم صل على نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين، أما بعد :

فإن اللغة العربية هي لغة القرآن الكريم ولسان الفكر، ومرآة لحضارة الأمم، واللغة العربية لها في أفئدة أبنائها منزلة سامية، لأنها لغة الوحي الإلهي والسنة النبوية المطهرة وأهل الجنة.

وعلم النحو أحد علوم اللغة العربية له أهمية كبيرة في الدرس اللغوي المعاصر، وقد سماه بعض العلماء ومنهم ابن تيمية حين قال : "وأيضاً فإن نفس اللغة العربية من الدين، ومعرفتها فرض واجب فإن فهم الكتاب والسنة فرض، ولا يفهم إلا يفهم باللغة العربية، وما يتم الواجب إلا به فهو واجب". (شيخ الإسلام ابن تيمية، 728هـ).

ولما هناك كان ارتباط اللغة العربية بالقرآن الكريم ارتباطاً وثيقاً جعل من الأهمية بمكان البحث في أساليبه المتعددة من الأمور التي يجب الإلمام بها مثل أمر ونهي واستفهام وقسم ونداء وشرط وجزاء وغيرها، فأسلوب القرآن الكريم يختلف عن أي أسلوب كتاب آخر، ورأيت أن يكون بحثي من أحد أساليب القرآن، فهذا البحث سأحدث عن موضوع : أسلوب الشرط بأداة (إن) في القرآن الكريم .

أهداف البحث

- (1) معرفة أسلوب الشرط والجزاء في اللغة العربية.
- (2) استخراج فعل الشرط وجوابه بأداة (إن) في القرآن الكريم من الجزء الأول إلى الجزء العاشر.

منهج البحث

اتبعت الباحثة في هذا البحث المنهج الوصفي التحليلي ثم تقوم بتطبيقها على القرآن الكريم. من الجزء الأول إلى الجزء العاشر.

الفصل الأول : أسلوب الشرط في اللغة العربية

1) مفهوم أسلوب الشرط وأركانه

الشرط في اللغة : بفتح أوله وسكون ثانيه مصدر (شَرَطَ يشَرِطُ شرطاً)؛ "والشَّرْطُ مَعْرُوفٌ"، وكذلك الشريطة والجمع شروط وشرائط، والشرط: إلزام الشيء والتزامه في البيع ونحوه، والشرط بالتحريك : العلامة، والجمع أشراط، وأشرط الساعة : علاماتها، الواحد : شَرَطٌ، والشَّرْطُ من الإبل : ما كان مجلوباً للبيع نحو الناب والدبر ونحوه. (الخليل بن أحمد الفراهيدي، 1434هـ)

الشرط في الاصطلاح : قد عرفه الجرجاني بقوله : "تعليق شيء بشيء بحيث إذا وُجد الأول وجد الثاني، وقيل الشرط : ما يتوقف عليه وجود الشيء، ويكون خارجاً عن ماهيته، ولا يكون مؤثراً في وجوده، وقيل الشرط : ما يتوقف ثبوت الحكم عليه". (علي بن محمد البسد الشریف الجرجاني، 812 هـ)

ويقول فاضل صالح السامرائي : "معنى الشرط أن يقع الشيء لوقوع غيره أي أن يتوقف الثاني على الأول ، فإذا وقع الأول وقع الثاني ، وذلك نحو : (إن زرتني أكرمتك) فالإكرام متوقف على الزيارة"، ونحو قوله تعالى : ﴿ فَإِنْ قَاتَلْوَكُمْ فَاقْتُلُوهُمْ ﴾ [البقرة: 191]، وقوله : ﴿ فَإِنْ أُخْصِرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ ﴾ [البقرة: 230]. (فاضل صالح السامرائي، 1420هـ)

2) أركان أسلوب الشرط

الجملة الشرطية وأركانها هو تركيب لغوي يحتاج لأداة تربط بين جملتين، الأولى شرطٌ والثانية جوابه، وهو يفيد بوقوع شيء بسبب شيء آخر مرتبط به ومسبب له. وفي الغالب تبني جملة الشرط على ثلاثة عناصر أساسية هي : (1) أداة الشرط، (2) جملة فعل الشرط، (3) جملة جواب الشرط. نحو قولك : (إنّ تجتهد تنجح). (1) إن : أداة الشرط، (2) تدرس : جملة فعل الشرط، (3) تنجح : جملة جواب الشرط.

سنحاول انطلاقة من هذا أن نعرض لكل ركن من هذه الأركان مع بيان أحكامها : مفهوم أداة الشرط :

الأداة في اللغة هي ما يستعان به لإنجاز هدف من الأهداف وجمعها أدوات. وللأداة : الآلة الصغيرة، أداة الحرب : سلاحها، أدوات المائدة : الأطباق والآنية والملاعق وغيرها اللازمة لتناول الطعام، أدوات كتابية أو مكتبية : مجموع ما يُستعمل من أشياء في مصلحة أو مؤسسة، أدوات منزلية : ما يحتاجه البيت من أدوات أو أجهزة كالثلاجة وغيرها.

فأما الأداة في اصطلاح النحويين : لللفظة تستعمل للربط بين الكلام أو للدلالة على معنى في غيرها، كالتعريف في الاسم أو الاستقبال في الفعل ، والجمع : أدوات. (أبو حيان الأندلسي، 1998) فأداة الشرط هي كل أداة تربط بين الشرط وجوابه لتكوين جملة الشرط، حيث إن هذا الربط يمنع معه استقلال جملة بمعناها عن الأخرى .

مفهوم فعل الشرط

فعل الشرط هو الفعل الأول الذي يقع بعد أداة الشرط ويسمى أيضا بالمشروط، وهو السبب الذي تقف عليه نتيجة ما، وينبغي أن يكون هذا المشروط محددًا حتى يكون ما ينبج عنه مما يمكن أن يكون نتيجة له، ويكون فعل الشرط في الغالب جملة فعلية، وله عدد من أحكامه، إن أحكام فعل الشرط تقتضي ألا يكون أمراً أو نهيًا أو دالاً على الطلب أو أن يقترن بأداة نفي أو يسبق بالسين أو سوف. (ابن هشام الأنصاري، 2001)

مفهوم جواب الشرط

الجواب من مادة "جوب" في أسماء الله تعالى الحبيب، وهو الذي يقابل الدعاء والسؤال بالعتاء والقبول سبحانه وتعالى وهو اسم فاعل من أجاب يحيب، والجواب معروف : رديد الكلام، والفعل : أجاب يحيب.. قال الله تعالى: ﴿فإني قريب أجيب الدعوة الدالاع إذا دعان فليستجيبوا لي﴾. أي فليجيبوني، ولإجابة : رجع الكلام، نقول : أجابه عن سؤاله، وقد أجابه إجابة وإجابة. وجوابه. وإجابة، ولستجوبه واستجابه واستجاب له.

فأما جواب الشرط في النحو والصرف : هو الجزء الذي يتم به الكلام في الجملة الشرطية، مثل : (إن تذاكر تنجح)

الفصل الثاني : أدوات الشرط ومعانيها

1) أدوات الشرط الجازمة

تم تسمية أدوات الشرط بالجازمة لأنها تجزم فعلين مضارعين، فعل الشرط وفعل جواب الشرط، وتنقسم أدوات الشرط إلى نوعين : حروف وأسماء.

الحروف

إن : هي حرف شرط عُد أصل أدوات الشرط، وأم هذه الأدوات، حسب رأي كثير من العلماء من أمثال ابن السراج والزجاج والسيوطي والسيدي، فهؤلاء جعلوا للشرط حرفاً واحداً هو "إن"، وتنب عنه طائفة من الأسماء، ويستعمل هذا الحرف لما كان مشكوكاً في وجوده، أي أنها تستعمل للمحتمل والمشكوك، ومثالها قوله تعالى : ﴿إن أحسنتم أحسنتم لأنفسكم وإن أسأتم فلها﴾ [الإسراء: 7] إذما : هي حرف عند الأكثرين يفيد الشرط، وغيرته (ما) من الماضي إلى الاستقبال، وهي كذلك بمعنى "إن" ومثلها في جزم الشرط والجواب.

الأسماء

من : وهي اسم شرط للعاقل، وتستعمل للعاقل مذكراً ومؤنثاً، مفرداً أو غيره، وتجزم فعلين مضارعين الأول فعل الشرط والثاني جوابه.

ما : هي اسم شرط جازم لفعلين، ووضعت للدلالة على غير العاقل غالباً.

مهما : اسم شرط جازم لفعلين، وهو كذلك للدلالة على غير العاقل، ويعرب إعراب "ما" و "من" متى : وهي اسم وضع للدلالة على الزمان ثم ضمن معنى الشرط. جازم لفعلين. وهي مبنية على السكون في محل نصب على الظرفية الزمانية.

أيان : وهي مثل متى تدل على الزمان، مبنية على الفتح في محل نصب ظرف زمان. أين : اسم شرط جازم لفعلين، جيء به للدلالة على المكان، وهو مبني على الفتح في محل نصب على الظرفية (مكان) لفعل الشرط إن كان تاما، ولخبره إن كان ناقصا.

أنى : اسم شرط جازم فعلين يدل على المكان مبني على السكون في محل نصب مفعول به. حيثما : مثل "أنى" و "أين"، نحو قوله تعالى : ﴿وحيث ما كنتم فولوا وجوهكم شطره﴾ [البقرة :

[144].

كيفما : اسم شرط جازم لفعلين، نحو : (كيفما تعامل أخاك يعاملك)، ويشترط في الفعلين أن يكونا من لفظ واحد، وتعرب إذا وقعت قبل (كان) أو إحدى أخواتها خبرا منصوبا، نحو : (كيفما يكن الأب يكتنأولاده)، وإلا فهي في محل نصب حال.

أي : وهي بحسب ما تضاف إليه، وتفيد العموم، وتعرب وفقا للاسم الذي تضاف إليه، فتصلح للعاقل ولغير العاقل والزمان والمكان.

2) أدوات الشرط غير الجازمة

وهي كذلك نوعان : حروف وأسماء.

الحروف

لو : من أدوات الشرط غير الجازمة تفيد ربط جواب الشرط بفعل الشرط في الزمن الماضي. لولا : حرف شرط غير جازم، وهي أداة امتناع لوجود، أي امتناع حدوث الجواب لوجود الشرط. لوما : هي مثل لولا وتأخذ جميع حالاتها. أما : حرف شرط وتفصيل، وسميت حرف شرط لأن الفاء الرابطة الجواب لا تفارقها، لأنها كأدوات الشرط التي لها فعل شرط وجواب شرط.

الأسماء

إذا : اسم شرط غير جازم، وهي هنا ظرف لما يستقبل من الزمان، ومضافة إلى الجملة الفعلية التي بعدها، أي جملة الشرط، وتتعلق بجواب الشرط، وغالبا ما يأتي الفعل بعدها ماضيا. لَمَّا : وهي بمعنى "حين"، اسم شرط غير جازم مبني على السكون في محل نصب على الظرفية الزمانية.

كُلَّمَا : اسم شرط غير جازم يفيد التكرار، وهي مركبة من (كل) المبنية على الفتح و (ما) الزائدة التي كفتها عن الإضافة إلى المفرد، وقد استدلوا على شرطيتها باقتضائها جملتين تقتضي الثانية وجود الأولى، وبما

فيها من العموم الذي في أدوات الشرط، وبوجوب دخولها على الجملة الفعلية، وبوقوع الماضي فيها بمعنى المستقبل.

الفصل الثالث : الدراسة التطبيقية لأسلوب الشرط وجوابه بأداة (إِنْ) في القرآن الكريم (من الجزء الأول إلى الجزء العاشر)

تقوم الباحثة في هذا الفصل بتطبيق أداة الشرط (إِنْ) في آيات من الجزء الأول إلى الجزء العاشر وتبين فيها أيضا فعل الشرط وجواب الشرط ل (إِنْ) وسنفضل كل ذلك مما يلي:

الجزء الأول : قد وردت (إِنْ) الشرطية في هذا الجزء ثلاثة عشر (13) موضعا، منها:

في قوله تعالى : وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ [البقرة : 23]

وفي قوله تعالى : قُلْ إِنْ كَانَتْ لَكُمْ الدَّارُ الْآخِرَةُ عِنْدَ اللَّهِ خَالِصَةً مِّنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ [البقرة : 94]

وفي قوله تعالى : . فَإِنْ آمَنُوا بِمِثْلِ مَا آمَنْتُمْ بِهِ فَقَدْ لِهَتَدَوْا وَلَئِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقٍ فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ [البقرة : 137]

الجزء الثاني : وقد وردت (إِنْ) الشرطية في هذا الجزء اثنين وعشرين (22) موضعا، منها:

في قوله تعالى : وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ تَقْتُلُوهُمْ وَأَخْرِجُوهُمْ مِّنْ حَيْثُ أَخْرَجُوكُم وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا تُقَاتِلُوهُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتَّىٰ يُقَاتِلُوكُمْ فِيهِ فَإِنْ قَاتَلُوكُمْ فَاقْتُلُوهُمْ كَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ [البقرة : 191]

وفي قوله تعالى : وَإِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ فَإِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ [البقرة : 227]

وفي قوله تعالى : وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا وَصِيَّةً لِأَزْوَاجِهِمْ مَّتَاعًا إِلَى الْحَوْلِ غَيْرِ إِخْرَاجٍ فَإِنْ خَرَجْنَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ مِنْ مَّعْرُوفٍ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ [البقرة : 240]

الجزء الثالث : وقد وردت (إِنْ) الشرطية في هذا الجزء أربعة وعشرين (24) موضعا، منها:

في قوله تعالى : فَإِنْ لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِنْ تُبْتُمْ فَلَكُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ [البقرة : 279]

وفي قوله تعالى : لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِنْ تُبْدُوا مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَوْ تُخْفُوهُ يُحَاسِبْكُمْ بِهِ اللَّهُ فَيَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ [البقرة : 284]

وفي قوله تعالى : وَمِنَ أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ إِنْ تَأْمَنُهُ بِقِنطَارٍ يُؤَدِّهِ إِلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ بدينارٍ لَا يُؤَدِّهِ إِلَيْكَ إِلَّا مَا دُمْتَ عَلَيْهِ فَإِنَّمَا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَيْسَ عَلَيْنَا فِي الْأُمِّيَّاتِ سَبِيلٌ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ [آل عمران : 75]

الجزء الرابع : قد وردت (إِنْ) الشرطية في هذا الجزء ثمانية وثلاثين (38) موضعا، منها:

في قوله تعالى : يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَطِيعُوا فَرِيقًا مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ يَرُدُّوكُم بَعْدَ إِيمَانِكُمْ كَافِرِينَ [آل عمران : 100]

وفي قوله تعالى : .: إِنْ تَمَسَسْتُمْ حَسَنَةً تَسْؤُهُمْ وَإِنْ تُصِيبْكُمْ سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ [آل عمران : 120]

وفي قوله تعالى : فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقَدْ كُذِّبَ رُسُلٌ مِّن قَبْلِكَ جَاءُوا بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَالْكِتَابِ الْمُنِيرِ [آل عمران : 184]

الجزء الخامس : قد وردت (إِنْ) الشرطية في هذا الجزء سبعة وعشرين (27) موضعاً، منها:

في قوله تعالى : إِنْ يَحْتَبِئُوا كِبَائِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَنُدْخِلْكُمْ مُدْخَلًا كَرِيمًا [النساء : 31]

وفي قوله تعالى : وَإِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَأَبْعُثُوا حَكَمًا مِّنْ أَهْلِهِ وَحَكَمًا مِّنْ أَهْلِهَا إِنْ يُرِيدَا إِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللَّهُ بَيْنَهُمَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا [النساء : 35]

وفي قوله تعالى : وَإِنْ يَتَفَرَّقَا يُغْنِ اللَّهُ كِلَا مِّن سَعَتِهِ وَكَانَ اللَّهُ وَاسِعًا حَكِيمًا [النساء : 130]

الجزء السادس : قد وردت (إِنْ) الشرطية في هذا الجزء سبعة عشر (17) موضعاً، منها:

في قوله تعالى : إِنْ تُبْدُوا خَيْرًا أَوْ تُخَفُّوهُ أَوْ تُعْفُوا عَنْ سُوءٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا قَدِيرًا [النساء : 149]

وفي قوله تعالى : يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَّمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ [المائدة : 67]

الجزء السابع : قد وردت (إِنْ) الشرطية في هذا الجزء تسعة عشر (19) موضعاً، منها:

في قوله تعالى : يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَنْ أَشْيَاءَ إِنْ تُبَدَّ لَكُمْ سُوءُكُمْ وَإِنْ تَسْأَلُوا عَنْهَا حِينَ يُنْزَلِ الْقُرْآنُ تُبَدَّ لَكُمْ عَمَّا عَفَا اللَّهُ عَنْهَا وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ [المائدة : 101]

وفي قوله تعالى : إِنْ تُعَذِّبْهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِنْ تَعْفُ عَنْهُمْ فَأِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ [المائدة : 118]

وفي قوله تعالى : أُولَئِكَ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنَّبُوءَةَ فَإِنْ يَكْفُرْ بِهَا هَؤُلَاءِ فَقَدْ وَكَلْنَا بِهَا قَوْمًا لَّيْسُوا بِكَافِرِينَ [الأنعام : 89]

الجزء الثامن : وقد وردت (إِنْ) الشرطية في هذا الجزء تسعة (9) مواضع، منها:

في قوله تعالى : وَإِنْ تُطِيعْ أَكْثَرُ مَنْ فِي الْأَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ [الأنعام : 116]

في قوله تعالى : وَقَالُوا مَا فِي بُطُونِ هَذِهِ الْأَنْعَامِ خَالِصَةٌ لِّذُكُورِنَا وَمُحَرَّمٌ عَلَى أَرْوَاجِنَا وَإِنْ يَكُن مَّيْتَةً فَهُمْ فِيهِ شُرَكَاءُ سَيَجْزِيهِمْ وَصْفُهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ [الأنعام : 139]

- الجزء التاسع :** وقد وردت (إن) الشرطية في هذا الجزء أربع وعشرين (24) موضعا، منها:
- في قوله تعالى : فَإِذَا جَاءَتْهُمْ الْحَسَنَةُ قَالُوا لَنَا هَذِهِ وَإِنْ تُصِيبُهُمْ سَيِّئَةٌ يَطَّيَّرُوا بِمُوسَى وَمَنْ مَعَهُ أَلَا إِنَّمَا طَائَرُهُمْ عِنْدَ اللَّهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ [الأعراف : 131]
- وفي قوله تعالى : سَأَصْرِفُ عَنْ آيَاتِيَ الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَإِنْ يَرَوْا كُلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الرُّشْدِ لَا يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الْغَيِّ يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ [الأعراف : 146]
- وفي قوله تعالى : وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَتَّبِعُوكُمْ سَوَاءَ عَلَيْكُمْ أَدَعَوْهُمْهُمْ أَمْ أَنْتُمْ صَامِتُونَ [الأعراف : 193]
- الجزء العاشر :** وقد وردت (إن) الشرطية في هذا الجزء ثلاثين (30) موضعا، منها:
- في قوله تعالى : وَإِنْ جَنَحُوا لِلسَّلَامِ فَاجْنَحْ لَهَا وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ [الأنفال : 61]
- وفي قوله تعالى : وَإِنْ يُرِيدُوا أَنْ يَخْدَعُوكَ فَإِنَّ حَسْبَكَ اللَّهُ هُوَ الَّذِي آتَاكَ بِنَصْرِهِ وَبِالْمُؤْمِنِينَ [الأنفال : 62]
- وفي قوله تعالى : يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّمَنْ فِي أَيْدِيكُمْ مِنَ الْأَسْرَى إِنْ يَعْلَمِ اللَّهُ فِي قُلُوبِكُمْ خَيْرًا يُؤْتِكُمْ خَيْرًا مِّمَّا أُخِذَ مِنْكُمْ وَيَغْفِرَ لَكُمْ وَاللَّهُ عَفْوٌ رَحِيمٌ [الأنفال : 70]

الخاتمة والنتائج

فقد أتممت هذا البحث بالتوفيق والهداية من الله سبحانه وتعالى وتوصلت إلى ما يلي:

أسلوب الشرط بأداة (إن) في القرآن الكريم (من الجزء الأول إلى الجزء العاشر).

ورد أسلوب الشرط بـ (إن) في ذلك مائتين وثلاث وعشرين (223) مرة.

ورد فعل الشرط جملة فعلية فعلها ماضٍ مائة أربعة وثلاثين (134) موضع.

ورد فعل الشرط جملة فعلية فعلها مضارع ثمانية وثمانين (88) موضعا.

ورد فعل الشرط محذوفا في (1) موضع واحد.

ورد جواب الشرط جملة فعلية ماضٍ مائة عشرة (110) موضع.

ورد جواب الشرط جملة اسمية ثمانية وخمسين (58) موضعا.

ورد جواب الشرط فعلها وفاعلها محذوفان في (1) موضع واحد وتبقى حالهما.

ورد جواب الشرط غير مقترنة بالفاء خمسين (50) موضعا.

ورد جواب الشرط مقترنة بالفاء مائة تسعة عشر (119) موضع.

ورد جواب الشرط مقترنة بـ (إذا) الفجائية في (1) موضع واحد.

ورد جواب الشرط محذوفا أربعة وخمسين (54) موضعا .

المصادر والمراجع

- ابن هشام الأنصاري؛ عبد الله بن يوسف بن أحمد. (2001). شرح شذور الذهب في معرفة الكلام العرب. بيروت : دار إحياء التراث العربي.
- أبو حيان الأندلسي. (1998). ارتشاف الضرب. القاهرة : مكتبة الخانجي.
- الخليل بن أحمد الفراهيدي. (1434هـ). كتاب العين. بيروت : دار الكتب العلمية.
- شيخ الإسلام ابن تيمية. (728هـ). اقتضاء الصراط المستقيم لمخالفة أصحاب الجحيم. الرياض : مكتبة الرشد.
- علي بن محمد اليسد الشريف الجرجاني. (812هـ). معجم التعريفات. بيروت : دار الفضيلة.
- فاضل صالح السامرائي. (1420هـ). معاني النحو. عمان : دار الفكر.

مآخذ على التعليم الإلكتروني في تعليم اللغة العربية للناطقين بغيرها

The Disadvantages of E-Learning in Teaching Arabic Language for Non-Arabic Speakers

¹ ميرغني مكاوي رمضان عبد الرحمن

Mirghani Maqqawi Ramadan Abdul Rahman¹

(Received: January 14, 2021; Revised: March 21, 2021; Accepted: May 10, 2021)

ملخص البحث

تطرح هذه الورقة أهم المآخذ على التعليم الإلكتروني في تعليم اللغة العربية للناطقين بغيرها، وهذا النوع من التعليم قد أصبح بديلاً مهماً خلال هذه الفترة الاستثنائية بسبب نزول هذه الجائحة فيروس كورونا كوفيد 19 التي نسال الله أن يعجل بصرفها ورفعها عن الأمة عاجلاً غير آجل بمنه ولطفه وكرمه، وقد أسفرت النتائج عن وجود بعض المعوقات أمام تطبيق التعلم الإلكتروني في تدريس اللغة العربية للناطقين بغيرها، كما أسفرت عن أن هناك بعض المآخذ والسلبيات على هذا النوع من التعليم.

الكلمات المفتاحية : التعليم الإلكتروني، تعليم اللغة العربية، كوفيد 19

ABSTRACT

This current paper, attempt to presenting the most important disadvantages and it's faults of E-learning in teaching Arabic language for non-Arabic speakers. This type of learning becomes an important alternative in this exceptional period, due to covid 19. With the most teaching methods-Learning also has it's own set of positives and negatives, but this paper will focusing as far as possible on some disadvantages and defects of learning, especially in teaching Arabic language for non-Arabic speakers. The paper resulted in the presence of some obstacles for the application of E-Learning in teaching Arabic language for non-Arabic speakers, in light of the findings the paper present a number of recommendations.

Keywords: E-learning, teaching Arabic language, Covid 19

¹ قسم اللغة العربية، جامعة الملك خالد

¹ Department of Arabic Language, King Khalid University

المقدمة

يعد التعليم ركناً أساساً من أركان بناء المجتمعات، وبمقدار عناية ورعاية المجتمع للتعليم، والعمل على تطويره يصنع لنفسه بناء قوياً ويضمن للأجيال مستقبلاً زاهراً. وقد انتشر في السنوات الأخيرة أنواعاً من التعليم غير التقليدي التي تعتمد على وسائل تعليمية حديثة، وتتخذ من التقنيات الحديثة أساساً في عمليتي التعليم والتعلم.

يعتبر التعليم الإلكتروني واحداً من هذه الأساليب الحديثة في التعليم، وهو نوع من التعليم يسمح بإمكانية نقل وتوصيل المادة العلمية عبر وسائل متعددة دون الحاجة إلى حضور الطالب إلى القاعة الدراسية بشكل منتظم. وهو تعليم يقدم المحتوى التعليمي بوسائط إلكترونية كالإنترنت، أو الأقمار الصناعية، أو الأقراص الليزرية، أو الأشرطة السمعية والبصرية، أو هو التعليم المعتمد على الحاسوب. ويعرف الموسى التعليم الإلكتروني بأنه: "طريقة للتعليم باستخدام آليات الاتصال الحديثة من حاسوب وشبكاته، ووسائطه المتعددة من صورة وصوت ورسومات وآليات بحث ومكتبات إلكترونية وكذلك بوابات الإنترنت سواء أكان ذلك عن بعد أو في الفصل الدراسي". (الموسى ، 2002)

بسبب ما أصاب العالم من ظهور وانتشار جائحة كورونا، لجأت المؤسسات الأكاديمية والتعليمية إلى التوسع في استخدام التعليم الإلكتروني كبديل عن التعليم الحضوري المباشر، حرصاً منها على مصلحة طلابها، في مواصلة العملية التعليمية في هذا الظرف الاستثنائي الطارئ. وبالرغم من أن التعليم الإلكتروني قد أدى إلى مواصلة العملية التعليمية ونجاحها في هذه الفترة إلا أن هناك بعض المآخذ والسلبيات على هذا النوع من التعليم خصوصاً في مجال تعليم اللغة العربية للناطقين بغيرها.

أهداف البحث

- (1) إيجابيات التعليم الإلكتروني في تعليم اللغة العربية للناطقين بغيرها خلال جائحة كورونا.
- (2) أهم المآخذ على التعليم الإلكتروني في مجال تعليم اللغة العربية للناطقين بغيرها.
- (3) الصعوبات التي تواجه الدارسين للغة العربية من الناطقين بغيرها عن طريق التعليم الإلكتروني في استخدام اللغة، خصوصاً في المواقف الاتصالية.

منهج البحث

فقد اقتضت طبيعة الدراسة سلوك المنهج الوصفي، مع الاستعانة ببعض أواته، كالوصف، والتحليل، والملاحظة.

وقد تضمنت المقالة خاتمة تضمنت أهم النتائج والتوصيات ثم قائمة بأهم المصادر والمراجع. قبل الحديث عن أبرز المآخذ على هذا النوع من التعليم، نذكر أهم الإيجابيات والتي تتمثل فيما يلي:

(1) كان بديلاً مهماً للغاية لنجاح التعليم في هذا الطرف الاستثنائي الحرج، ولذا أرى أنه ليس من المناسب أن يخضع للتقييم إلا بعد الوقوف على مخرجاته مستقبلاً.

(2) أدى إلى استمرار الدراسة، بل العملية التعليمية بأكملها وعدم انقطاعها، واستكمال الطلاب للمقررات والمناهج الدراسية وعدم تأثرهم بفترة الإغلاق.

أما المآخذ على التعليم الإلكتروني، فمنطلقي فيها نوعية التعليم الذي نمارسه، وهو تعليم اللغة العربية للناطقين بغيرها، ففي هذا الإطار فإن المآخذ على التعليم الإلكتروني في تعليم اللغة العربية للناطقين بغيرها، فتتمثل فيما يأتي:

(1) لا يتوافر فيه اندماج الطلاب في البيئة العربية، فوجود الطلاب في البيئة العربية وعيشهم الواقع اللغوي، وانغماسهم بأبناء اللغة الناطقين بها، وتعرفهم المباشر بثقافتهم، وفكرهم، وعاداتهم، وتقاليدهم، يسهم إسهاماً كبيراً في رفع كفاياتهم اللغوية والتواصلية والثقافية، ويؤدي إلى سرعة تعلّمهم اللغة واكتساب مهاراتها.

ولأن اللغة ظاهرة اجتماعية، تستخدم لتحقيق التفاهم بين الناس كما يقول دي سوسير، يرى ابن خلدون ضرورة تعلم اللغة من المجتمع، وسماعها من هذا المحيط، وفي هذا المعنى يقول: "اعلم أنّ اللّغات كلّها ملكات شبيهة بالصّناعة إذ هي ملكات في اللّسان للعبارة عن المعاني وجودتها وقصورها بحسب تمام الملكة أو نقصانها". (الدرويش، 2004) وفي هذه العبارة دلالة واضحة على أثر السلوك اليومي اللغوي، وأنها كفايات يومية، وأن التفاعل اليومي باللغة وممارسة مهاراتها يؤدي إلى نجاح متعلمها.

ويلاحظ أن سلاسل تعليم اللغة العربية للناطقين بغيرها المبنية على المنهج الاتصالي، تقوم على فكرة الانغماس أو الغطس اللغوي والثقافي لتزويد الطلاب بالثقافة اليومية لبيئة اللغة الهدف كلغة الجملات، ولغة السوق، والأماكن السياحية والترفيهية، ووسائل السفر، ولغة التحايا والمناسبات الدينية والاجتماعية وغير ذلك، ويتزودون كذلك بثقافة العادات والتقاليد المختلفة: الاجتماعية والقومية والعرقية وغيرها. كما أن الاحتكاك الطبيعي خارج قاعة الدرس، ولكنّه موجّه يؤدي فيه الطلاب أدواراً تواصلية شبيهة بما يدور في الواقع اللغوي اليومي. (قريرة، 2013)

ومما لا شك فيه أن عيش الطلاب من غير العرب مع طلاب عرب في البيئة العربية يأخذون منهم اللغة والثقافة، ويمارسون فيها اللغة بمهاراتها المختلفة، (الشّواي، 2017) يسهم إسهاماً كبيراً في اكتساب اللغة. وممارسة اللغة بعد سماعها من بيئتها ومحيطها، تكسب الملكة اللسانية، وفي هذا يقول ابن خلدون: ومن عرف أحكام تلك الملكة من القوانين المسطرة في الكتب فليس من تحصيل الملكة في شيء. إنّما حصل أحكامها كما عرفت. وإنّما تحصل هذه الملكة بالممارسة والاعتیاد والتكرّر لكلام العرب. (الدرويش، 2004)

واحتج ابن خلدون بعلماء اللغة من غير العرب، الذين تفوقوا في علمهم وعربيتهم وبلاغتهم على العرب، أمثال سيبويه وابن فارس والزمخشري، فذكر أن هؤلاء إنما أعاجم في نسبهم فقط، ولكنهم تربوا ونشؤوا في بيئة عربية، فكانوا عرباً في نشأتهم واكتسابهم اللغة في بيئتها ومحيطها، وفي هذا يقول: "فإن عرض لك ما تسمعه من أن سيبويه والفارسي والزمخشري وأمثالهم من فرسان الكلام كانوا أعاجما مع حصول هذه الملكة لهم فاعلم أن أولئك القوم الذين تسمع عنهم إنما كانوا عجماً في نسبهم فقط. وأما المرئي والنشأة فكانت بين أهل هذه الملكة من العرب ومن تعلمها منهم فاستولوا بذلك من الكلام على غاية لا شيء وراءها وكأهم في أول نشأتهم من العرب الذين نشئوا في أجيالهم حتى أدركوا كنه اللغة وصاروا من أهلها فهم وإن كانوا عجماً في النسب فليسوا بأعجم في اللغة والكلام لأنهم أدركوا اللغة في عنفوانها واللغة في شبابها. وفي أهمية البيئة اللغوية، وضرورة العيش والاختلاط بأهلها والسماع والأخذ عنهم، يقول أثير الدين ابن حيان "العجب ممن يُجيز تركيباً ما في لغة من اللغات. من غير أن يسمع من ذلك التركيب نظائر وهل التركيب العربية إلا كالمفردات اللغوية فكما لا يجوز إحداث لفظ مفرد كذلك لا يجوز في التركيب لأن جميع ذلك أمورٌ وضعية والأمور الوضعية تحتاج إلى سماع من أهل ذلك اللسان. (السيوطي، 1982) إن العيش في بيئة اللغة الهدف والاندماج في مجتمعتها، ومخالطة أهلها، والاحتكاك بهم، والتعرض للغة بمستوياتها وعناصرها، له أهمية كبيرة في اكتساب اللغة، إذ إنه يسرع تعلمها، وتحقيق كفاياتها الثلاث: اللغوية، والتواصلية، والثقافية، وهو مما يصعب تحقيقها من خلال التعليم الإلكتروني.

(2) اللغة في مرحلة التأسيس، ينبغي أن يقوم على التلقي المباشر، لأن هذا في الحقيقة هو أصل التعليم، فالتلقي المباشر هو الأصل في تأسيس الطالب، ففيه تجتمع الصورة والصوت والمشاعر والأحاسيس، حيث تؤثر على الرسالة والسلوك. ولهذا يرى العلماء أن التلقي المباشر هو الأساس في طلب العلم، وقد كان النبي ﷺ يتلقى العلم عن جبريل عليه السلام، قال الله تعالى: (عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَى)، فكان جبريل عليه السلام يعارضه القرآن مباشرة كما ورد عن عائشة رضي الله عنها، قالت: أقبلت فاطمة تمشي كأن مشيتها مشي النبي ﷺ، فقال النبي ﷺ: «مرحبا بابنتي» ثم أجلسها عن يمينه، أو عن شماله، ثم أسر إليها حديثاً فبكت، فقلت لها: لم تبكين؟ ثم أسر إليها حديثاً فضحكت، فقلت: ما رأيت كالיום فرحاً أقرب من حزن، فسألتها عما قال: فقالت: ما كنت لأفشي سر رسول الله ﷺ، حتى قبض النبي ﷺ، فسألتها، فقالت: أسر إلي: "إن جبريل كان يعارضني القرآن كل سنة مرة، وإنه عارضني العام مرتين، ولا أراه إلا حضر أجلي، وإنك أول أهل بيتي لحاقاً بي». فبكت، فقال: «أما ترضين أن تكوني سيدة نساء أهل الجنة، أو نساء المؤمنين» فضحكت لذلك"، صحيح البخاري، باب علامات النبوة في الإسلام، 203/2. (البخاري، د.ت.) فالتلقي العلم عن جبريل عليه السلام، والصحابة تلقوا العلم عن النبي ﷺ مشافهة، وتلقى الصحابة بعضهم عن بعض مشافهة، وكان هذا هو دأب العلماء وطريقتهم في تلقي العلم. ومع التسليم بفوائد التعليم الإلكتروني وإيجابياته إلا أنه لا يعوض التعليم المباشر الذي يلتقي فيه الطالب مع مدرسه وجهاً لوجه، فالسماع المباشر

أجمع للفكر، وأبعد عن الغفلة، لما فيه من الشعور بالمتابعة والمراقبة، وتوقع السؤال والمناقشة والحوار، كما أن وجود المدرس أمام طلابه يجعلهم يتلقون عدة رسائل في وقت واحد من خلال تعابير الوجه ولغة الجسم، والوصف والإشارة. واستخدام الإيماء، وغيرها من طرق التفاهم والتخاطب غير الصريحة، تعتبر من أهم الوسائل في تعليم اللغة، ولا نستطيع تمثيلها بالصورة المطلوبة عن طريق الحاسوب أو الكمبيوتر، فالمهارات الحركية مع أهمية دورها، وتأثيرها في العملية التعليمية، تكاد تنعدم في التعليم الإلكتروني وهذا من أظهر المآخذ على هذا النوع من التعليم.

(3) التعليم الإلكتروني يوفر التعليم ويغيّب الجانب التربوي، فمن المعلوم أن واحداً من أهم أهداف برامج تعليم اللغة العربية للناطقين بغيرها إلى جانب إكساب اللغة، هو غرس السلوكيات الإيجابية والقيم الاجتماعية النبيلة، والأخلاق الحميدة، بعد تحقيق العبودية الخالصة لله تعالى في الفرد والمجتمع، بما يحقق سعادة الدنيا والآخرة.

والتربية وتزكية النفوس تحتاج إلى بيئة تربوية، يمثل فيها المدرس مثلاً واقعياً للقدوة الحسنة يتجسد لطلابه. قال ابن مفلح - رحمه الله - "كان يحضر مجلس أحمد زهاء خمسة آلاف. أبو. يزيدون. أقل من خمسمائة يكتبون، والباقي يتعلمون منه حسن الأدب وحسن السمت. (ابن مفلح المقدسي، 1999) وقال الحافظ ابن حجر في الفتح: "خرج أبو عبيد في غريب الحديث: أنّ أصحاب ابن مسعود كانوا ينظرون إلى سمته وهديه ودلّه فيتشبهون به. (ابن حجر العسقلاني، د.ت.) بالطالب يكتسب القيم وتزكية النفس من خلال المواقف التربوية المتعددة، كما أن للتعامل المباشر مع البيئة التعليمية المحيطة دوراً كبيراً في التربية من خلال تفاعل الطلاب مع مدرّسهم من جهة، ومن خلال تفاعل الطلاب مع بعضهم من جهة أخرى.

والعمل يتأصل في النفوس بالقدوة، قال ابن الجوزي - رحمه الله - : "ولقيت عبد الوهاب الأنماطي، فكان على قانون السف، لم تسمع في مجلسه غيبة، ولا كان يطلب أجراً على سماع الحديث، وكنت إذا قرأت عليه أحاديث الرقائق، بكى، واتصل بكأوه، فكان - وأنا صغير السن حينئذ - يعمل بكأوه في قلبي، ويبي قواعد، وكان على سمت المشايخ الذين سمعنا أوصافهم في النقل. (ابن جوزي، 2004) وقال: قد كان جماعة من السلف يقصدون العبد الصالح للنظر إلى سمته وهديه، لا لاقتباس علمه، وذلك أنّ ثمرة علمه هديه وسمته. ومما لا شك فيه أن التواصل المباشر بين المدرس والطلاب في البيئة التعليمية تمكّن المدرس من متابعة الطلاب متابعة آنية، وتساعد في تنمية دوافعهم التعليمية، والقيام بتقويمهم المستمر، وهذا مطلب لا يمكن تحقيقه من خلال التعليم الإلكتروني.

(4) التعليم الإلكتروني لا يتوافر فيه تعليم اللغة بالمواقف الحية، فالتعليم بالمواقف الحية أو التعليمي التلقائي، التي أتى بها كراشن، والتي تقوم على اكتساب اللغة لا شعورياً، وعلى استخدام اللغة في المواقف التواصلية الحقيقية الهادفة لاستخدام اللغة لأغراض حياتية (طبيعية). (خرما وعلي حجاج، 1987) فاللغة تكتسب بالاستخدام الفعلي في المواقف الحياتية المختلفة. وتعليم اللغة بالمواقف يعدّ من أفضل أساليب

تدريس اللغات الحية، وأنسب طريقة لتنظيم المادة اللغوية في مواقف سمعية وشفوية، وتسهم إسهاماً فاعلاً في تدريب الطلاب على استعمال اللغة والعبارات التي تقال في الأوضاع الاجتماعية المختلفة. (القاسمي، د.ت.) استخدام اللغة في المواقف الحية، للتعبير عن الذات في كلام متصل لخدمة الأغراض التواصلية، (خرما وعلي حجاج، 1987) خصوصاً في المواقف اليومية يعطي الطالب شعوراً باكتساب اللغة والقدرة على التعبير عن نفسه بطلاقة، كما أن الطالب عندما يرى العبارات التي يحفظها تناسب المواقف التي يمر بها، يشعر بأنه تعلم شيئاً عملياً لربطه بين العبارات والمواقف، وأن العبارات تخدم أغراضاً حقيقية، وهذا أمر لا يتوافر في التعليم الإلكتروني.

(5) التعليم الإلكتروني قد يؤدي إلى انعدام أو تضيق فرص الراغبين في دراسة اللغة العربية من غير الناطقين بها في وطنها. فكثير من الطلاب في البلاد الإسلامية، ودول الأقليات الإسلامية يتطلعون لدراسة اللغة العربية والعلوم الشرعية في البلاد العربية، بفضل ما توفرها لهم جامعات بعض الدول العربية من منح دراسية، تمثل واحداً من أروع ملامح وحدة الأمة الإسلامية، وقوة الروابط بين شعوبها، حيث ترى الطلاب في هذه الجامعات من مختلف الأجناس واللغات والألوان والأوطان يعيشون تحت راية الإسلام وحظيرة العلم وشعارهم، لا إله إلا الله ونحمد رسول الله، يحققون أخوة العلم التي ذكر العلماء أنها من أعظم الأخوة في الله، فما أعظم هذا الدين، وما أجل رسالة رب العالمين، ما أجل هذا الدين الذي جمع بين عباد الله المفترقين. (الشنقيطي، د.ت.) قال بعض العلماء: إن أصدق وأجمل ما تكون الأخوة إذا كانت في طلب العلم، لماذا؟ لأنهم اجتمعوا على أقدس شيء وأفضل شيء، وهو الدين الذي يدور عليه قطب هذه الحياة. ولذلك قالوا في الحكمة: العلم رحم بين أهله.

وبلا شك فإن مجيء الطلاب للدراسة في الدول العربية يمكنهم من الاشتراك والاندماج مع متحدثي اللغة من أهلها، ويتيح لهم التعرض المباشر لثقافتها، وتحصيل المعلومات والمعارف الثقافية التي تساعدهم على التعامل مع هذه الثقافة، فضلاً عن تعرضهم لمواقف تواصلية مختلفة تستخدم فيها اللغة، ويتبادل فيها المعرفة بينهم وبين الآخرين من أهل ذات اللغة والثقافة، وفي حالة الاعتماد الكامل على التعليم الإلكتروني – لا سمح الله – كبديل عن التعليم المباشر، فإن هذا سيشكل ضرراً بالغاً على هؤلاء الطلاب.

(6) عدم توافر البيئة التعليمية في التعليم الإلكتروني. فالبيئة التعليمية أو الجو التعليمي يعتبر أحد أهم مرتكزات نجاح العملية التعليمية، لما توفره هذه البيئة من عناصر تعليمية مهمة تسهم في تنمية دوافع التعلم لدى الطلاب.

وفقدان البيئة التعليمية المهيئة بالقاعات والمختبرات والمكتبات وغيرها، التي توفرها المؤسسة التعليمية، وحلقات العلم والمحاضرات في المساجد، حيث يكون الطلاب مع بعضهم يتبادلون الحوار والآراء، ويتفاعلون تفاعلاً مباشراً مع مدرّسهم حيث يقوم بتقويمهم ومتابعة أدائهم. كما أن عدم وجود هذه العناصر

في التعليم الإلكتروني. يفقد الطلاب الحماس وروح التنافس، ويؤثر على المدرس نفسه في عدم الاهتمام بالعملية التعليمية وتجويدها.

كما أن وجود الطلاب في التعليم الإلكتروني في بيئة غير تعليمية، أو بيئة غير مهيأة لاستقبال الدرس والتفاعل والمناقشة بشكل صحيح، أو بيئة فيها كثير من المشتتات الذهنية، كتلقي الطالب الدرس وهو في بيته بين أفراد أسرته في مكان ترتفع فيه الأصوات، وقد ينشغل بعض الطلاب عن متابعة الدرس بأمور أخرى ليست ذات صلة بالعملية التعليمية. هذا كله لعدم توافر البيئة التعليمية السليمة التي يكون فيها المدرس هو المسؤول عن متابعة ومراقبة طلابه، حيث لا يمكن توفير هذه البيئة التعليمية في التعليم الإلكتروني.

(7) التعليم الإلكتروني وسيلة غير آمنة للحد من الغش في الاختبارات؛ لذلك فإن عملية القياس والتقويم تتصف بعدم المصداقية، فإذا كان الاختبار والامتحان في تعليم اللغة يشتركان في أن الهدف من كليهما معرفة مدى إلمام الدارس باللغة، حيث نرمي من خلالهما إلى قياس ما تحقق من تعلم ضمن المقرر الدراسي الذي نعمل عليه. ولكي يتصف الاختبار بمصداقية نتائجه وخلوه من الغش الأكاديمي، ينبغي أن يكون خاضعاً من المراقبة المباشرة على الطلاب أثناء الاختبار.

والاختبارات الإلكترونية هي أحد مكونات بيئة التعليم الإلكتروني، وهي اختبارات تعتمد على الحاسوب في تصميمها وبنائها، وعرضها، وإدارتها، وتصحيحها، وإعطاء تقارير شاملة لنتائج الطلاب. لكن في ظل عدم توفر مراقبة مباشرة على الطلاب أثناء الاختبار، فإن هذه الاختبارات الإلكترونية تعتبر واحدة من أبرز سلبيات التعليم الإلكتروني، بسبب سوء إدارة تطبيق الاختبارات من خلال الاختراق، أو دخول وتأدية طالب آخر غير الطالب نفسه. لذا يرى كثير من الخبراء أن عيوب الاختبار الإلكتروني أكثر من مزاياه.

وفي رأيي فإن ظاهرة الغش المتفشية في الاختبارات الإلكترونية، تنعكس سلباً على مصداقية العملية التعليمية ونتائجها، وتهدم أركان العملية التعليمية ومخرجاتها، وتشوه القيم السلوكية والأخلاقية لدى الطلاب.

(8) تشكل المشكلة التقنية ولحده من أكبر مشكلات التعليم الإلكتروني في تعليم اللغة العربية للناطقين بغيرها، فمن المعلوم أن غالبية الطلاب الذين يقدون لدراسة اللغة العربية من الناطقين بغيرها في المعاهد والجامعات في العالم العربي، من البلاد الإسلامية الفقيرة، أو من بلاد الأقليات الإسلامية، ويعيشون في مناطق فقيرة أو ريفية تفتقر إلى البنية التحتية للتقنيات التكنولوجية الحديثة، ووسائل الاتصالات، وتعاني من عدم وجود التيار الكهربائي تماماً، أو انقطاعه المستمر، وكذلك عدم توافر شبكة الإنترنت أو ضعفه وانقطاعه بصورة مستمرة، بالإضافة إلى عدم توافر أجهزة الحاسوب أو الهواتف الذكية لدى غالبية الطلاب. كل هذه المشكلات التقنية تمثل معوقات حقيقة تحول دون نجاح العملية التعليمية بصفة عامة، وتعليم اللغة العربية للناطقين بغيرها على وجه الخصوص.

الخاتمة وأهم النتائج

- (1) تعليم اللغة في مرحلة التأسيس يقوم على المباشرة وهو في الحقيقة أصل التعليم، فالتلقي هو الأصل في تأسيس الطالب، ففيها تجتمع الصورة والصوت بالمشاعر والأحاسيس، حيث تؤثر على الرسالة والموقف التعليمي كاملاً وتتأثر به، وبذلك يمكن تعديل الرسالة والسلوك أيضاً وهذا لا يتوافر في التعليم الإلكتروني.
- (2) تعليم اللغة في مرحلة التأسيس يحتاج إلى دور فعال وجهد كبير من المدرس. كما أن المدرس في هذه المرحلة إلى جانب دوره التفاعلي مع الطلاب لإكسابهم اللغة لهم دور تربوي وأخلاقي مهم للغاية لا يكاد يدرك من خلال التعليم الإلكتروني.
- (3) التعليم المباشر أجمع للفكر وأبعد عن الغفلة ومدعاة للتركيز مع المدرس، وفيه إحساس بالمتابعة والمراقبة وتوقع السؤال والمناقشة والحوار في أي لحظة أثناء الدرس وهذا لا يتحقق في التعليم الإلكتروني.
- (4) تعليم اللغة العربية للناطقين بغيرها من أهم وسائله تعابير الوجه، ولغة الجسم والوصف والإشارة واستخدام الإيماءات. وهذه الأشياء يصعب، أو لا يمكن تمثيلها من خلال التعليم الإلكتروني.
- (5) تعليم اللغة بالمواقف الحية: في السوق. في المطار. في الملعب..... وهذه من أهم مميزات التعليم المباشر. وهي تتمحور حول الطالب لا المعلم. وهذه هي التي نطلق عليها المواقف الاتصالية أو الوظيفية، وهو أساس في تعليم اللغة. والتعليم الإلكتروني لا يحقق ذلك.
- (6) الانغماس اللغوي أو البيئة اللغوية أو الوسط اللغوي، وهو في الحقيقة واحد من أهم أهداف قدوم طلاب المنح للدراسة في المملكة العربية السعودية والتعليم الإلكتروني لا يحقق لهم هذا الهدف الكبير.
- (7) التعليم الإلكتروني لا يحقق فرصاً للتفاعل الاجتماعي المناسب بين الطلاب أنفسهم أثناء التعليم، وتغيب فيه روح المنافسة التي تعتبر جزءاً مهماً في تعليم اللغة للناطقين بغيرها.
- (8) انخفاض دافعية الطلاب في التعليم الإلكتروني، خصوصاً لدى الطلاب الصغرى الذين لم يسبق لهم دراسة اللغة بأي شكل من الأشكال، فهؤلاء الطلاب في نظري هم ضحايا هذا النوع من التعليم.

المصادر والمراجع

- ابن الجوزي، جمال الدين أبو الفرج عبد الرحمن بن محمد بن الجوزي. (2004). صيد الخاطر، بعناية: حسن الماحي سويدان. دمشق: دار القلم.
- ابن حجر العسقلاني، أحمد بن علي. (د.ت.). فتح الباري بشرح صحيح البخاري، تحقيق: عبد العزيز بن عبد الله بن باز ومحمد فؤاد عبد الباقي. بيروت: دار المعرفة.
- ابن مفلح المقدسي، عبد الله. (1999). الآداب الشرعية، تحقيق: شعيب الأرنؤوط وعمر قيام. بيروت: مؤسسة الرسالة، سنة النشر.

- البخاري، مُحمَّد بن إسماعيل بن إبراهيم. (د.ت.). صحيح البخاري. بيروت : دار الفكر.
- خرما وعلي حجاج. (1987). اللغات الأجنبية، تعليمها وتعلمها. بيروت : عالم المعرفة.
- الدرويش، عبد الله مُحمَّد. (2004). المقدمة، حقّق المقدمة، نصوصه وخرّج أحاديثه وعلّق عليه. بيروت : دار المعارف.
- السيوطي، جلال الدين عبد الرحمن. (1982). المزهر في علوم اللغة وأنواعها، شرحه وضبطه وصحّحه وعنون موضوعاته. دمشق : دار الفكر للطباعة والنشر والتوزيع
- الشنقيطي، مُحمَّد بن مُحمَّد المختار. (د.ت.). معالم تربوية لطالبي الولايات الشرعية، جمعها أحد طلاب العلم من دروس الشيخ وعرضت على الشيخ فاستحسن ما فيها. الكويت : دار المنار.
- الشّوّاي، مُحمَّد سعد. (2017). البيئة اللغوية ودورها في تعليم المهارات. بحث منشور ضمن سجل المؤتمر الدولي الأول (تعليم اللغة لغير الناطقين بها نظرة نحو المستقبل)، كلية الإلهيات، جامعة مرمرة، إسطنبول، تركيا.
- عبد الله مُحمَّد الدرويش. (2004). حقّق المقدمة ابن خلدون. بيروت : دار النصر.
- القاسمي، علي القاسمي. (د.ت.). استخدام الصّورة في تعليم اللغة العربية للناطقين بلغات أخرى. سعودي : ندوة الرباط.
- قريّة، توفيق. (2013). طريقة الانغماس اللغوي وتطبيقها على تعليم العربية للناطقين بغيرها- رؤية استشرافية. المجلة العلمية (عدد خاص) بمؤتمر أبو ظبي لتعليم اللغة العربية للناطقين بغيرها.
- الموسى، عبد الله عبد العزيز. (2002). التعليم الإلكتروني: مفهومه، خصائصه، فوائده، عوائقه. سعودي : جامعة الملك سعود.